

PORADNIK GOSPODARSKI

UKAZUJE SIĘ OD 1889 ROKU

CZERWIEC 2024

PL ISSN 0137-6780 INDEX 369608
BEZ PŁATNY

XXX Wielkopolskie
Targi Rolnicze

W poszukiwaniu
odmian
doskonałych

DNI POLA 2024

XXX WIELKOPOLSKIE TARGI ROLNICZE

V REGIONALNA WYSTAWA ZWIERZĄT HODOWLANYCH

Szanowni Państwo, czerwiec to gorący okres w wielkopolskim doradztwie zarówno za sprawą słonecznej pogody, trwającej kampanii wnioskowej jak i wydarzeń rolniczych, które organizuje Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu.

Wydarzenia, na które serdecznie zapraszamy rolników, mieszkańców wsi i miast, przedstawicieli środowisk samorządowych i przedsiębiorców z branży rolniczej są wyjątkową okazją, aby w malowniczej scenerii Sielinka, Marszewa i Kościelca, pośród dojrzewających pól spotkać się, porozmawiać, wymienić doświadczenia czy nawiązać nowe znajomości.

Z pewnością rozmowy te, ze względu na obchody 20-lecia Polski w Unii Europejskiej, będą wzbogacone o wiedzę praktyczną, opinie na temat rozwoju polskich gospodarstw i wsi oraz informacje o inwestycjach, które dokonały się za sprawą finansowania ze środków unijnych.

Pierwszą okazją do wspólnego świętowania rocznicy obecności Polski we Wspólnocie będą również jubileuszowe XXX Wielkopolskie Targi Rolnicze, V Regionalna Wystawa Zwierząt Hodowlanych oraz Dni Pola, które odbędą się już 8-9 czerwca w Sielinku. Uroczysty charakter wydarzenia docenili wystawcy, których w Sielinku będziemy gościli w tym roku ponad dwustu.

Dla odwiedzających nas rolników przygotowaliśmy blisko czterysta modelowych upraw na poletkach demonstracyjnych, prezentację nowoczesnych maszyn wykorzystywanych na polu, w tym autonomicznego robota pielącego zasilanego energią słoneczną i wspieranego technologią AI, drony stosowane do biologicznej ochrony roślin, mapowania i szacowania strat na polu oraz wiele innych, innowacyjnych rozwiązań rolniczych.

Podczas Targów obecne będą niezastąpione Panie z Kół Gospodyń Wiejskich będące pierwowzorem aktywności mieszkańców wsi, które rozwijają kulturę ludową i prowadzą działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich a także utrwalają tradycję polskiego stołu, regionalnych smaków i potraw.

Dla rodzin z dziećmi przygotowane zostały pokazy strzyżenia owiec, fittingu bydła oraz mnóstwo innych atrakcji kultywujących tradycję polskiej wsi.

Jestem przekonana, że spotkania podczas wydarzeń organizowanych przez WODR będą czasem bogatym w owocne rozmowy a zapewniony transfer wiedzy i innowacji przyniesie wiele wymiernych korzyści.

dr inż. Justyna Winiarska
Dyrektor Wielkopolskiego Ośrodka
Doradztwa Rolniczego w Poznaniu

Czego dziś nie zrobisz, jutro nie dogonisz. A szkoda jeżeli dzień jeden uronisz.

W numerze

- 6 W poszukiwaniu odmian doskonałych
- 10 Wielkopolskie rasy rodzime zwierząt gospodarskich
- 10 Rośliny zielarskie uprawiane w Polsce jako cenne źródło wielonienasyconych kwasów tłuszczowych
- 16 Przestrzegaj zasad BHP przy stosowaniu środków ochrony roślin!
- 18 Program rolno-środowiskowo-klimatyczny – Bioróżnorodność na gruntach ornych
- 22 Odnawialne źródła energii – program Mój Prąd
- 24 Gospodarstwo pasieczne „Teresa”
- 26 Notowania cen
- 29 Kalendarz wydarzeń 2024
- 30 Ubezpieczenie pomocnika rolnika
- 32 A może lawenda?
- 34 Fundusze europejskie kształtują przyszłość wielkopolskiego rolnictwa
- 36 Pobieranie prób glebowych oraz ich właściwe oznaczenie
- 38 Konkurs ekonomiczny
- 39 Pytania do konkursu
- 40 O czym brzęczą pszczoły?
- 40 Dlaczego określenie „truteń” ma wydźwięk pejoratywny?
- 42 Kącik rozrywki
- 43 Zupa szabelówka

Wydawca

 Wielkopolski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego
w Poznaniu

Dane kontaktowe
ul. Sieradzka 29, 60-163 Poznań
tel. 618 630 413,
email: gospodarski@wodr.poznan.pl
www.wodr.poznan.pl/redakcja-poradnika
Druk SILVERPRINT
Nakład 1500 egz.

Redakcja
Redaktor naczelny Jacek Strykowski
Korekta Edyta Browarska
Skład i łamanie Arek Borowczyk
Zdjęcie na okładce Jacek Strykowski
Podpisano do druku dnia 29.05.2024 r.

wodr.poznan.pl
WODRwPoznaniu

ORGANIZATOR

 Wielkopolski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego
w Poznaniu

8-9 czerwca 2024
Sielinko k. Opalenicy

PORADNIK
GOSPODARSKI

DRODZY ROLNICY!

Szanowni Państwo!

20 lat temu Polska stała się członkiem Unii Europejskiej. Dzięki obecności w strukturach unijnych, a także NATO możemy cieszyć się, że jesteśmy bezpieczni, mamy wpływ na wiele ważnych spraw, korzystamy z ogromnych unijnych środków, możemy swobodnie podróżować i wybierać miejsce do pracy i życia. Korzyści nie sposób wymienić w całości, ale najważniejsza z nich to poczucie, że działamy razem we Wspólnocie i wspieramy się – co jest kluczowe, gdy za naszą wschodnią granicą trwa regularna wojna.

Akcesja Polski do Unii była efektem procesu przemian wolnościowych, demokratycznych, ustrojowych i gospodarczych, które rozpoczęły się po wyborach czerwcowych 1989 roku. Pamiętam, podobnie jak wielu z Was, jakie to było wyzwanie dla polskiej gospodarki, w tym również – a może szczególnie – dla rolnictwa. Pamiętam obawy, wątpliwości i pytania, czy damy radę, czy nasze rolnictwo przetrwa pod presją konkurencji na wolnym, europejskim rynku.

Z perspektywy 20 lat widać jednak, jak dobrze polscy rolnicy wykorzystali szansę, jaką dała im Wspólna Polityka Rolna, i jaką pozycję – pomimo wielu trudności – polskie rolnictwo zdobyło przez ten czas nie tylko w Europie, ale na całym świecie. Wejście Polski do Unii Europejskiej spowodowało prawdziwie istotne zmiany w rozwoju polskiego rolnictwa, kondycji ekonomicznej gospodarstw i warunkach życia ludności wiejskiej. Pozytywne znaczenie dla rozwoju rolnictwa miało prowadzenie stabilnej i przewidywalnej polityki rolnej, w tym instrumentów i środków finansowych z nią związanych.

Warto jednak dzisiaj przypomnieć, jak bardzo 20 lat temu polski sektor rolny różnił się od rolnictwa tzw. państw Europy Zachodniej. Jak bardzo potrzebował rozwoju, modernizacji, dostosowania się do oczekiwań europejskich konsumentów. A jednocześnie jak mało wówczas wiedzieliśmy na temat Wspólnej Polityki Rolnej – filaru unijnego rolnictwa. To ogromne zadanie – przygotowanie rolników do wyzwań, jakie stawiała przed nimi UE – stanęło wówczas przed doradztwem rolniczym. Ośrodki doradztwa rolniczego jako pierwsze rozpoczęły kampanię informacyjno-szkoleniową, wyjaśniającą istotę i cele Wspólnej Polityki Rolnej. Wzięły też na swoje barki informowanie, szkolenie i wspieranie rolników przy korzystaniu z profitów, które dał Polsce udział w strukturach unijnych.

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej spowodowało wzrost oczekiwań środowisk rolniczych, które wymagały od doradców coraz to nowych kompetencji. Trudno wymienić wszystkie zadania realizowane przez jednostki doradztwa rolniczego w okresie ostatnich 20 lat. Na szczególną uwagę zasługują te, które umożliwiły polskim rolnikom realizację priorytetów i skorzystanie z możliwości oferowanych w ramach kolejnych programów wsparcia rozwoju obszarów wiejskich, począwszy od przedakcesyjnego programu SAPARD, aż do realizowanego obecnie Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej.

20 lat członkostwa w UE jednoznacznie pokazało, że doradztwo rolnicze nieustannie musi się zmieniać, przystosowywać do nowych uwarunkowań i odpowiadać na nowe wyzwania, które pojawiają się wraz z przemianami gospodarczymi i społecznymi. Przejście wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego pod nadzór Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dało podstawę do jeszcze ściślejszego ukierunkowania państwowego doradztwa na realizację priorytetów Wspólnej Polityki Rolnej oraz zapewnienie jednolitych standardów usług doradczych na terenie całego kraju.

Państwowe doradztwo mierzy się z coraz to nowymi wyzwaniami, w szczególności wynikającymi ze zmian klimatu, szybkiego tempa rozwoju nowych technologii i rozwiązań cyfrowych, czy zakłóceń w łańcuchach dostaw. Przez ostatnie dwie dekady dzięki unijnemu wsparciu udało się w Polsce dość nowocześnie zmechanizować rolnictwo. Jednak teraz pojawia się problem jego ucyfrowienia i przejścia na etap rolnictwa precyzyjnego, a czeka nas jeszcze rewolucja 4.0. Musimy pamiętać o tym, że w obecnym świecie konkurencyjność gospodarki powinna opierać się na jej innowacyjności. Dlatego też dalszy postęp technologiczny będzie wymagał zwiększenia nakładów na badania naukowe, edukację i doradztwo.

Odpowiadając na te wyzwania, wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego podejmują również własne inicjatywy, które w ścisłej współpracy różnych jednostek nadzorowanych przez Ministerstwo, są stopniowo wdrażane na terenie całego kraju.

Państwowe doradztwo rolnicze w Polsce posiada ugruntowaną opinię i pozycję wśród rolników oraz innych mieszkańców wsi. Szybko dostosowuje się do nowych wyzwań, a tym samym odgrywa istotną rolę w przemianach zachodzących na polskiej wsi. Jego rola ciągle wzrasta, a zapewnienie rozwoju doradztwa ma istotne znaczenie dla dalszego rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich; z tego względu jest jednym z moich priorytetów jako Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Obecna sytuacja w sektorze rolnym oraz konieczność radzenia sobie z trudnościami są niezwykle istotne dla zapewnienia stabilności i rozwoju polskiego rolnictwa. Dlatego też, doceniam wysiłki wszystkich doradców w identyfikowaniu najważniejszych problemów oraz proponowaniu rozwiązań, których celem jest poprawa bieżącej sytuacji ekonomicznej rolników.

Miniony rok to czas znaczących spadków cen produktów rolnych, przy nadal utrzymujących się wysokich kosztach zakupu środków do produkcji rolnej. Przez całą Europę przechodziła fala rolniczych protestów – rolników łączyło jedno – spadek opłacalności produkcji rolnej oraz nieracjonalne i zbyt wygórowane wymagania w zakresie ochrony środowiska i klimatu wynikające z Zielonego Ładu. Znaczna część rolników boryka się ponadto z rosnącym rozchwianiem rynków rolnych, spowodowanym nadmiernym importem towarów rolnych z Ukrainy oraz agresywną polityką sprzedażową Rosji destabilizująca sytuację na rynkach rolnych.

Rozumiemy problemy z jakimi obecnie borykają się polscy rolnicy. Jest to wyzwanie, które wymaga zaangażowania i ustaleń na najwyższym poziomie krajowym oraz europejskim. Jednak pamiętajmy o tym, że wszystkiego nie da się naprawić z dnia na dzień. Osiem poprzednich lat zaniedbań w rolnictwie zrobiło swoje, ale ostatnie miesiące wytężonej pracy i zaangażowania przynoszą pierwsze efekty.

Poradzimy sobie też, o czym jestem głęboko przekonany z problemami wynikającymi z wojny w Ukrainie. Rolnicy protestując nie dają wiary, że po drugiej stronie jest bardzo trudny rozmówca, z którym przecież łączą nas poważne relacje handlowe, o których proponujemy zamykanie granicy nie powinni zapominać.

Obecnie stoimy przed wieloma wyzwaniami, takimi jak zmiany klimatyczne, zmniejszające się zasoby naturalne, czy potrzeba utrzymania konkurencyjności na rynkach międzynarodowych. W przypadku polskiego rolnictwa chodzi również także o dalsze przemiany strukturalne i unowocześnienie tej gałęzi gospodarki. Bez tego nie uda się sprostać wyzwaniom i stawianym rolnictwu licznym wymogom.

Wyzwania dotyczą z jednej strony produkcji żywności wysokiej jakości, w tym produktów pochodzenia zwierzęcego – mięsa, mleka, ale i innych produktów żywnościowych. Z drugiej strony wyzwanie wiąże się ze zmniejszaniem emisyjności, a to uzyskać można tylko dzięki nowoczesnym rozwiązaniom oraz digitalizacji produkcji.

Czas ogromnych przeobrażeń rolnictwa za nami, a nowy kolejny przed nami. Pamiętajmy, że polityka rolna to fundament naszego społeczeństwa. To ona zapewnia bezpieczeństwo żywnościowe, chroni środowisko oraz przyczynia się do zrównoważonego rozwoju.

Przyszła WPR po 2027 r. powinna mieć nadal kluczowe znaczenie dla zachowania bezpieczeństwa żywnościowego. Nie da się tego zrobić bez utrzymania konkurencyjności gospodarstw rolnych. Produkcja żywności musi być prowadzona w sposób zrównoważony i na to muszą znaleźć się środki w przyszłym unijnym budżecie. Także perspektywa rozszerzenia UE o nowe kraje (Ukraina, Bałkany Zachodnie, Mołdawia), wymaga nie tylko środków dla nowych członków, ale też instrumentów wspierających dostosowania polskich rolników do funkcjonowania i konkurowania na rozszerzonym wspólnym rynku. Dlatego też Polska musi stać się ponownie wiodącym i mocnym głosem całej Unii. Koniecznym musimy odbudować swoją silną pozycję, aby na równi z największymi w UE, decydować o jej dalszych kierunkach zmian i rozwoju.

Czesław Siekierski
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

W POSZUKIWANIU ODMIAN DOSKONAŁYCH

O roli, jaką pełnią naukowcy badający materiał siewny oraz jakie zadania ma nowoczesne laboratorium położone nieopodal Środy Wielkopolskiej opowiedział Radek Poznań, podczas nagrania kolejnego odcinka z cyklu „Nowoczesne Rolnictwo – Wielkopolska Wieś”, mgr inż. Rafał Cyfert, dyrektor Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian w Słupi Wielkiej.

MACIEJ ZIMNICKI | SEKCJA PROMOCJI I WYDAWNICTW

Przed wojną było to duże gospodarstwo prowadzące produkcję nasion buraka cukrowego. Po wojnie funkcjonował tu PGR, a od 1952 roku w zabytkowym folwarku siedzibę ma Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Słupi Wielkiej (SDOO), gdzie prowadzona jest działalność badawcza odmian roślin rolniczych, warzywnych. Mieści się tutaj również centralny magazyn prób wzorcowych i pierwotnych nasion, skąd wysyłane są nasiona do doświadczeń na terenie całej Polski. To jeden z 51 punktów doświadczalnych w naszym kraju.

OŚRODEK Z ROLNICZYMI TRADYCJAMI

Do zadbanego pałacyku w stylu renesansowym z drugiej połowy XIX wieku, przylegają rozległe zabudowania gospodarcze. Na imponującym placu wybijają się oryginalne wysokie zbiorniki betonowe pochodzące z 1919 roku, niegdyś służące do gromadzenia wyśrodków i liści buraczanych. W centralnej części placu widać przykuwa stara konstrukcja drewniana, w której przechowywana jest obecnie część parku maszynowego. W tym miejscu jeszcze w latach siedemdziesiątych, codziennie na apelu spotykało się 220 pracowników gospodarstwa. Dzisiaj wiele budynków przeznaczonych do hodowli zwierząt stoi pusta, inne są zaadaptowane na pomieszczenia magazynowe.

Ponad stuletni folwark w Słupi Wielkiej to dzisiaj gospodarstwo 500 hektarowe, w którym pracuje 109 osób: administracja, księgowość, zespół prowadzący gospodarstwo, dział badawczo-doświadczalny oraz laboratorium technologiczne. Doświadczenia naukowe prowadzone są na mniejszym areale 40 hektarów, a pozostała część jest uprawiana rolniczo, aby pozyskać środki na działalność badawczą, którą dodatkowo wspiera finansowo budżet państwa.

BADANIA SĄ KOSZTOWNE

Obok działalności badawczej, SDOO prowadzi działalność gospodarczą z uprawami polowymi na glebach dobrych, na około 440 hektarach, zbierając głównie pszenicę, rzepak, buraki cukrowe i kukurydzę. Obecnie w magazynie towarowym przechowywana jest zebrana pszenica ozima, odmiana Kilimanjaro na cele młynarskie, około 1000 ton. – Czekamy na lepszą cenę w skupie. Uprawiana przez nas odmiana Kilimanjaro pochodzi z grupy jakościowej A, charakteryzuje się dobrym plonem, stabilnym w latach, dobrą mrozoodpornością, dobrą odpornością na choroby grzybowe zbóż i dobrymi parametrami skupowymi – podkreśla dyrektor Rafał Cyfert.

NAJPIERW BADANIA, POTEŁ LISTA

Centralny Ośrodek Badania Roślin Uprawnych (COBORU) jest instytucją, która przede wszystkim zajmuje się rejestracją odmian roślin rolniczych, warzywnych, sadowniczych i ozdobnych. Żeby odmiana mogła trafić do rejestru krajowego odmian, musi przejść cykl badań, które są przeprowadzane w stacjach oceny odmian. Następnie, w kolejnym etapie prowadzone jest porejestrowe doświadczalnictwo, w trakcie którego odmiany badane są pod kątem przydatności w danym województwie. I taka lista tworzona jest również w województwie wielkopolskim. Znajdują się na niej głównie popularne gatunki, takie jak: pszenica, rzepak, ziemniaki, rośliny bobowate. Odmiany, które są odpowiednie dla lokalnych warunków klimatycznych i glebowych.

PRACE BADAWCZE

O tym, które gatunki, odmiany mamy badać i w jaki sposób, aby mogły trafić do krajowego rejestru, mówi nam o tym ustawa o nasiennictwie. Zazwyczaj jest to badanie odrębności i wyrównania, trwałości (OWT). Odmiana trwała zachowuje swoje charakterystyczne cechy (tzn. pozostaje wierna opisowi) po kolejnych rozmnożeniach (zdefiniowanych przez hodowcę) lub na końcu właściwego dla niej cyklu rozmnożeń. Trwałość odmiany sprawdza się, badając przez okres kilku lat jej kolejne generacje (pokolenia) i porównując je z materiałem chronologicznie wcześniejszym. Badanie trwałości polega wtedy na dokładnym obserwowaniu i porównywaniu roślin uzyskanych z nasion pochodzących z kolejnych roczników zbioru.

– W przypadku gatunków rolniczych istotnym parametrem jest wartość gospodarcza (WGO) – tłumaczy Rafał Cyfert. – W trakcie badań nad odmianą sprawdzamy jej plon, zdrowotność, podatność na wyleganie oraz właściwości użytkowe, jak wydajność mąki, zawartość oleju w roślinach oleistych, zawartość cukru w buraku cukrowym i tak dalej – zaznacza.

Poszukiwane są odmiany, które będą stabilnie plonowały latami, nie będą podatne na zmiany, które nadejdą rolnictwo niemal co roku. Odmiany, których wahnięcia w latach są na poziomie 10-15 procent nie mają szansy znaleźć się w rejestrze.

Każda odmiana roślin jest populacją, którą mogą dotyczyć choroby lub szkodniki. – Naszym zadaniem jest obserwowanie tych zjawisk i informowanie rolników, że np. odporność

jakiejś odmiany została przełamana na działanie konkretnych patogenów, na przykład mączniaka. Następnie upowszechniamy taką informację poprzez media. Służymy wiedzą rolnikom i wprowadzamy na rynek postęp odmianowy – podkreśla Cyfert. Korzyści wydają się niewymierne. Jednak jeżeli porównamy stare odmiany, które były przed wojną, z obecnymi, to zauważymy, że aktualne odmiany są zdrowsze, są niższe, mniej wylegają, cechują się lepszymi walorami technologicznymi. Czy wybrana odmiana jest mrozoodporna, czy nadaje się do uprawy w warunkach zimy polskiej.

Pośród wielu nowoczesnych odmian „towarowych”, istnieją nieco niszowe odmiany tradycyjne, stosowane np. w rolnictwie ekologicznym.

– Jesteśmy instytucją odpowiedzialną. Informacje zawarte w katalogu odmian są rzetelnie i otwarcie udostępnione. Rolnik, który chce zasieć pszenicę na cele młynarskie znajdzie informacje o jej doskonałych właściwościach wypiekowych, ale też ma wady jeżeli chodzi np. o zdrowotność. Produkcji komercyjnej nie są tak transparentni w informowaniu. Za naszą instytucją stoi ponad pięćdziesięcioletnie doświadczenie, znakomici fachowcy i systemy kontroli wyników badań – dodaje dyrektor SDOO.

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA

Specjaliści z działu badawczego prowadzą szkolenia dla inspektorów z dziedzin nasiennictwa. Uczą ich odróżniać po cechach morfologicznych konkretne odmiany poszczególnych gatunków. Aby prowadzić takie kursy nie wystarczy mieć wiedzę, ale trzeba mieć bardzo duże doświadczenie. Nasi specjaliści są w stanie opisać i rozróżnić na przykład blisko sto odmian pszenicy. Ponieważ warunkiem zarejestrowania odmiany jest jej odrębność. I zadaniem specjalisty jest wyszukiwanie przynajmniej jednej cechy wyróżniającej daną odmianę, aby była odrębna.

W praktyce rolnicy mogą się zapoznać z odmianami uprawianymi na poletkach doświadczalnych stacji, między innymi podczas krajowych dni pola, a czas których wysiewana jest cała kolekcja z listy odmian zalecanych dla województwa wielkopolskiego.

– W sezonie wegetacyjnym bardzo często przyjeżdżamy do stacji na poletka z rolnikami – mówi Wojciech Grzelka, doradca z Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w powiecie średzkim. – Rolnicy przyjeżdżają na poletka przygotowane przez instytucję państwową, a uzyskane informacje traktują z większym zaufaniem, obiektywnie.

Odmiany są pod obserwacją na 17300 poletkach

foto: Maciej Zimnicki

W spotkaniach z pracownikami Stacji chętnie uczestniczą uczniowie miejscowego zespołu szkół rolniczych. Młodzież ma nieskończenie wiele pytań, widać wtedy ich pasję do rolnictwa – dodaje.

INICJATYWA BIAŁKOWA

COBORU w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi rozwija produkcję białka krajowego, aby uniezależnić krajową produkcję od np. od modyfikowanej genetycznie śrutki sojowej importowanej z Chin, Ameryki Południowej. Dodatkowo w tym roku będziemy propagować na poletkach pokazowych rośliny białkowe w porozumieniu z Ośrodkami Doradztwa Rolniczego. Zależy nam, aby skłonić rolnika polskiego do uprawy roślin bobowatych na cele paszowe.

W BADANIACH PODSTAWĄ JEST METODA

Na swoich poletkach doświadczalnych stacja przeprowadza rozmaite badania. Na uprawie rzepaku prowadzona jest tzw. „przerywka”, czyli sprawdzana jest jego Odrębność Wyrównanie, Trwałość (OWT), które służą morfologicznej ocenie danej odmiany, jej wyglądu. Każda czynność wykonana na poletku doświadczalnym musi być zgodna z opracowaną metodyką krajową i stowarzyszenia zrzeszającego takie instytucje, jak nasza na całym świecie. W celu ujednoczenia badań. Naszym zadaniem jest roślinę zmierzyć, opisać, wymagane parametry policzyć. Na tym etapie nie znamy nazwy odmiany, tylko występuje ona pod konkretnym numerem, aby nasze badania były jak najbardziej obiektywne. Nad konkretną odmianą pracujemy dwa lata. Aby trafiła do rejestru musi mieć między innymi zadowalającą wartość gospodarczą. Następnie trafia przed komisję złożoną z autorzytów, która rekomenduje lub nie udziela rekomendacji danej odmianie wpisania do krajowego rejestru.

LOGISTYKA ZAPEWNIĄ BEZPIECZEŃSTWO

Zaczyna się w magazynie nasion, gdzie trafiają wszystkie odmiany przysyłane do badań w całym kraju. Stąd następuje dystrybucja nasion do poszczególnych punktów doświadczalnych. W tym magazynie znajdują się również specjalne komory z próbami wzorcowymi i pierwotnymi odmian, które są badane, i które należy przechować na wypadek

Przed wysyłką do badań w innych stacjach nasiona są przygotowywane, ważone i pakowane

konieczności porównania z badanymi odmianami (odwołań, wypadki losowe itp.).

– W chłodniach obecnie znajduje się 13 tysięcy odmian i około 100 tysięcy próbek. Przypomina bank nasion. Odmiany są przechowywane w temperaturze 4 stopni Celsjusza, a wilgotność powietrza wynosi około 20-30 procent – wyjaśnia Rafał Cyfert i podkreśla, że w takich warunkach zdolność nasion do kiełkowania i wzrostu w przyszłości nie zostaną zaburzone i mogą być przechowywane w magazynie prób wzorcowych na okres funkcjonowania odmiany w rejestrze, nawet na 20 lat. – W każdym momencie możemy po nie sięgnąć i porównać z tymi, aktualnie obecnymi na rynku – dodaje.

Z magazynu nasiona trafiają na specjalną nowoczesną maszynę, która je porcuje i paczkuje, przygotowując do wysyłki na terenie całego kraju. Nasiona są przygotowane w specjalnych otoczkach, które ułatwiają ich rozsiewanie oraz wzbogacone są o środek ochrony roślin, zabezpieczający je również we wczesnych fazach rozwoju.

Dodatkowo nasiona, które są wysyłane do innych ośrodków wysiewania i badania nasion otrzymują informacje na temat ich zaprawiania, oczywiście tylko tych odmian, które są dozwolone i znajdują się na liście ministerstwa. ■

W chłodniach przechowywanych jest ponad 100 tysięcy próbek nasion

PODKARPACKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO W BOGUCHWALE
ZAPRASZA NA

V KRAJOWE DNI POLA BOGUCHWAŁA 2024

14-16 czerwca 2024 roku
PODR BOGUCHWAŁA

www.dnipola2024.pl

- PONAD 1000 POLETEK DOŚWIADCZALNYCH
- ROLNICTWO PRZYJAZNE ŚRODOWISKU
- RÓŻNORODNOŚĆ GATUNKÓW I ODMIAN
- NOWOCZESNE TECHNOLOGIE W ROLNICTWIE
- WYSTAWA ZWIERZĄT HODOWLANÝCH

#NOWOCZESNEROLNICTWO

PATRONAT HONOROWY

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

NIKiDW
NARODOWY INSTYTUT KULTURY
I DZIEDZICTWA WSI

PATRONAT MEDIALNY

top agrar

top agrar.pl

Agro Profil

Farmer

Farmer.pl

PODKARPACKIE
WIADOMOŚCI ROLNICZE

Radio Via

Gazeta Rzeszowa

Podkarpackie Rzeszów

nowiny nowiny24

gospodarka
Podkarpacka.pl

AGRO

eSanok.pl

WIELKOPOLSKIE RASY RODZIME ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

W ostatnich latach obserwuje się intensyfikację badań oraz rozwiązań dążących do zwiększenia opłacalności sektora rolnego. Dzieje się to poprzez udoskonalanie istniejących już gatunków zwierząt dzięki odpowiednim krzyżowaniom, prowadzącym do tworzenia linii, które wykazują się najwyższą wydajnością produkcyjną, niestety kosztem zmniejszenia różnorodności ras zwierząt w skali kraju.

ALEKSANDRA MORTA | POWIAT OSTRZESZOWSKI

Koronnym przykładem wystąpienia tego zjawiska może być sektor mleczny, w którym według ostatnich badań wykazano przeszło 90% udział chowu bydła rasy holsztyńsko-fryzyjskiej. Naturalną koleją rzeczy pozostaje zasada „coś za coś”. W przypadku zwierząt gospodarskich ceną za wybitnie wysokie wyniki produkcyjne jest mniejsza odporność na zmienne warunki klimatyczne. Rozwiązaniem tego problemu jest utrzymywanie zwierząt w zamkniętych, ściśle kontrolowanych warunkach, bez jakiegokolwiek interakcji ze środowiskiem naturalnym.

Z uwagi na powyższe od lat naświetlany jest problem związany z utratą licznych gatunków roślin oraz zwierząt, których istnienie było ściśle związane z działaniem zwierząt gospodarskich. Wraz z utratą bioróżnorodności krajów coraz więksi powoli stają się bardzo zubożały.

Powinniśmy więc zadbać o wielkopolskie rasy rodzime zwierząt gospodarskich, które są bardzo dobrze przystosowane do warunków klimatycznych charakterystycznych dla swego regionu pochodzenia. Wykazują bardzo wysoką zdrowotność w utrzymywaniu ekstensywnym, bardzo wydajne wykorzystanie zasobów naturalnie występującego w naturze pożywienia oraz długowieczność.

W Polsce programami ochrony zasobów genetycznych objęte jest 87 różnych linii/rodów/ras zwierząt gospodarskich, w tym: 5 linii pszczoł, 13 zwierząt futerkowych, 35 drobiu, 7 koni, 3 kóz, 17 owiec, 3 świń oraz 4 bydła. Rodzime gatunki zwierząt gospodarskich wywodzące się z Wielkopolski są przystosowane do nizinnych, rozległych obszarów o stosunkowo równym położeniu – wysokie wzniesienia bądź większe skupiska wodne są tu rzadkością. Wielkopolska może się poszczycić następującymi rasami rodzimymi zwierząt gospodarskich:

KONIE WIELKOPOLSKIE (WLKP)

Początki tej rasy datuje się na okres II połowy XIX wieku. Pierwotnie znane były jako konie poznańskie. W tamtym okresie duży nacisk kładziono na wyhodowanie koni nadających się do pracy w pruskich jednostkach wojskowych. Zostały wytworzone z połączenia koni ras miejscowych, rasy pełnej krwi angielskiej, trakeńskiej, czystej krwi arabskiej, wschodniopruskiej, hanowerskiej oraz znikomą domieszkę krwi koni rasy oldenburskiej i perszeron. Utworzone w ten sposób konie rasy poznańskiej doczekały się własnej księgi

stadnej, przez lata rasa rozrastała się, zaś otrzymywane konie wykazywały coraz bardziej obiecujące wyniki hodowlane na licznych przeglądach oraz wystawach. W wyniku wybuchu II wojny światowej w wyniku licznych grabieży okupanta najcenniejsze sztuki zostały wywiezione do Niemiec, zaś duża część koni zginęła. W okresie powojennym duży nacisk kładziono na odbudowę polskiej gospodarki, a co za tym idzie – konie użytkowane były w formie pociągowej bądź w pracach polowych. Rozpoczęła się transformacja konia lekkiego ku zwierzętom silnym, aczkolwiek z zachowaniem jak największej liczby cech pierwotnych.

Obecnie hodowla koni rasy wielkopolskiej opiera się o wzorzec konia o wszechstronnej użyteczności, z predyspozycjami zaprzęgowymi oraz wierzchowymi. Przedstawiciele tej rasy powinni charakteryzować się harmonijną, prawidłową budową, suchą konstytucją oraz kalibrem typowym dla rasy. Ruch powinien być harmonijny, elegancji, z naturalnym impulsem oraz długim wykreśleniem. Grzbiet powinien być elastyczny, zad z pchającą siłą, czego efektem mają być regularne, swobodne, efektywne i energiczne chody. Konie powinny charakteryzować się zrównoważonym, żywym temperamentem oraz łagodnym charakterem.

Na chwilę obecną zarejestrowano z roku na rok tendencję spadkową w odniesieniu do populacji koni rasy wielkopolskiej. Instytut Zootechniki określił tę rasę jako krytycznie zagrożoną oraz objął ją wzmocnionym programem ochronnym (w ramach interwencji od 2023 r. stawka płatności za samicę ma wynosić 2669 zł/szt., zaś za samca 5925 zł/szt.).

OWCA WIELKOPOLSKA

Jest to rasa lokalna, wytworzona na bazie genetycznej świńniarki, tryków Kent, merynosa oraz owcy leszczyńskiej. Swoją wysoką popularność w naszym województwie zawdzięcza bardzo dobremu przystosowaniu do panujących w Wielkopolsce, nizinnych warunków krajobrazowych. Jest wykorzystywana z powodzeniem zarówno w kierunku mięsnym, jak i wełnistym. Liczebność stada nie stanowi dla niej znaczącej różnicy, zaś z powodu bardzo dobrego wykorzystania lokalnej paszy jest polecana do chowu ekstensywnego, bez znaczącej utraty wartości ekonomicznej mięsa oraz wełny.

Oficjalnym początkiem dla tej rasy było otwarcie w 1976 r. ksiąg hodowlanych przeznaczonych odmianie wielkopolskiej polskiej owcy nizinnej.

Tak jak wspominałam wcześniej, charakteryzuje się typem mięsno-wełnistym, aczkolwiek wykazuje również dobrą mleczność. Jest to rasa wcześniej dojrzewająca o plenności na poziomie 140%. Jej atutem jest z całą pewnością wysokiej jakości krzyżówka wełna. Co więcej, wykazuje dobre tempo wzrostu w porównaniu do zapotrzebowania pokarmowego.

Krytycy kulinarni docenili wartość smakową mięsa jagnięcego owcy wielkopolskiej, co znajduje swoje przełożenie na wpis do Listy Produktów tradycyjnych.

WSPARCIE FINANSOWE

Rolnicy posiadający zwierzęta ras przedstawionych powyżej (bądź innych, które również należą do ras rodzimych zwierząt gospodarskich) mogą starać się o dotacje w ramach Działania Rolno-Środowiskowo-Klimatycznego o nazwie „Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie”. Celem programu jest zachęcenie rolników do inwestowania w hodowlę ras rodzimych zgodnie z programami ochronnymi opracowanymi przez Instytut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy. W programach określone są kryteria oraz progi liczebności, w oparciu o które stwierdza się poziom zagrożenia danej rasy wyginięciem. W przypadku zwierząt gospodarskich minimalna liczebność stada tej samej rasy kwalifikująca się do wnioskowania o pomoc wynosi:

- Bydła – 4 sztuki krów
- Koni – 2 sztuki klaczy
- Owiec
 - 30 sztuk matek rasy merynos polski w starym typie
 - 15 sztuk matek rasy cakiel podhalański, barwna owca górską, polska owca pogórza, czarnogłówka, polska owca górską, białogłowa owca mięsna
 - 10 sztuk matek pozostałych ras
- Trzody chlewnej
 - 10 sztuk loch rasy puławskiej
 - 8 sztuk loch rasy złotnickiej białej, zaś jeśli stado było objęte programem przed 1 stycznia 2006 r. – 6 sztuk loch
 - 8 sztuk loch rasy złotnickiej pstrej, zaś jeśli stado było objęte programem przed 1 stycznia 2006 r. – 3 sztuki loch;
- Kóz – 3 sztuki matek.

Program zawiera również w odniesieniu do poszczególnych gatunków zwierząt wytyczne odnośnie maksymalnej liczby zwierząt znajdujących się w jednym stadzie.

- Krowy – 100 sztuk
- Loch
 - 70 loch świń rasy puławskiej stada podstawowego
 - 100 loch świń rasy złotnickiej białej stada podstawowego
 - 100 loch świń rasy złotnickiej stada podstawowego.

O powyższą płatność może starać się rolnik posiadający gospodarstwo rolne na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, którego powierzchnia użytków rolnych wynosi powyżej 1 ha. Jeśli beneficjent spełnia te warunki i chciałby wnioskować o płatność w ramach Pakietu „Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie”, powinien udać się do doradcy rolnego posiadającego uprawnienia rolno-środowiskowo-klimatyczne w celu sporządzenia planu działalności rolnośrodowiskowej.

Warto tu również wspomnieć o programach związanych z ekoschematem „Dobrostan zwierząt”. Pakiety związane z realizacją programów związanych ze zwiększonym dobrostanem utrzymywanych zwierząt przeważnie wiążą się z rezygnacją ze skrajnej intensyfikacji produkcji (zakładającej maksymalne obciążenie zwierząt w budynkach gospodarskich bez możliwości ich opuszczania oraz nadmiernego ruchu).

W działaniach tych wybór zwierząt ras rodzimych oraz lokalnych może okazać się korzystny. Ich wybitna odporność na panujące w naszym klimacie warunki klimatyczne oraz bardzo wysokie wykorzystanie pokarmu występującego naturalnie w przyrodzie nie tylko pozwoli na spełnienie wymogów zawartych w założeniach zwiększonego dobrostanu zwierząt, ale również pozwoli na uczciwy zarobek, przytłaczony niewielkim nakładem pracy.

W przypadku m.in. koni oraz owiec aby skorzystać z ekoschematu „Dobrostan zwierząt” należy udać się do doradztwa posiadającego odpowiednie uprawnienia w celu sporządzenia tzw. planu poprawy dobrostanu zwierząt. Będzie on zawierał informacje na temat gospodarstwa, posiadanych areałów ziemi oraz powierzchni w budynkach. Natomiast w przypadku krów istnieje możliwość skorzystania z takich działań jak „zapewnienie wypasu”, bądź „zapewnienie wybiegu”, które nie wymagają sporządzania planu poprawy dobrostanu, natomiast z całą pewnością polepszają komfort bytowania zwierząt.

Podsumowując: rasy rodzime oraz lokalne są z natury świetnie przystosowane do warunków naturalnych, z których się wywodzą. Dlatego są bardzo dobrym wyborem do gospodarstw ekstensywnych, ekologicznych oraz agroturystycznych. Brak ekstremalnie wysokich wyników produkcyjnych rekompensują wysoką jakością wytwarzanych przez siebie produktów oraz przyjemnym behawiorem. Warto tu również wspomnieć o wymiarze patriotycznym chowu oraz hodowli ras rodzimych oraz lokalnych. Z roku na rok ich populacja stopniowo maleje z uwagi na czynniki ekonomiczne oraz wzrost gospodarstw o produkcji intensywnej, do której rasy te nie są polecane. Dlatego państwo Polskie oraz Unia Europejska wdrożyła szereg programów dotacyjnych, których celem ma być rekompensata różnic produkcyjnych oraz ekonomicznych, które występują przy rezygnacji z ras wysokowydajnych, chowu intensywnego. Z uwagi na powyższe warto rozważyć ewentualne pozytywne aspekty chodu i hodowli zwierząt ras rodzimych oraz lokalnych. ■

Źródła:

<https://www.gov.pl/web/arimr/informacje---pakiet-7-zachowanie-zagrozonych-zasobow-genetycznych-zwierzat-w-rolnictwie8>
Monografia „Rasy zachowawcze w rozwoju obszarów wiejskich”, Kraków, 2022

ROŚLINY ZIELARSKIE UPRAWIANE W POLSCE JAKO CENNE ŹRÓDŁO WIELONIENASYCONYCH KWASÓW TŁUSZCZOWYCH

KATARZYNA WIELGUSZ | INSTYTUT WŁÓKIEN NATURALNYCH I ROŚLIN ZIELARSKICH - PIB

Oleje roślinne stanowią cenne źródło wielonienasyconych kwasów tłuszczowych, które są niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania naszego organizmu. Z nasion wielu gatunków roślin zielarskich uprawianych w Polsce można uzyskać taki olej. Jego skład i właściwości są często niedoceniane. Poszukujemy olejów z roślin egzotycznych mimo, że te rodzime są równie wartościowe, a ich cena znacznie niższa, a dostęp do nich o wiele prostszy. Każdy z nas powinien sobie zdawać sprawę jak ważną rolę dla naszego zdrowia odgrywają wielonienasycone kwasy tłuszczowe.

WIELONIENASYCONE KWASY TŁUSZCZOWE

Kwasy tłuszczowe wielonienasycone to tłuszcze, w których liczba podwójnych wiązań (nienasyconych) jest większa niż 1. Skrótowo określa się je mianem WNKT (wielonienasycone kwasy tłuszczowe) lub PUFA (z angielskiego – polyunsaturated fatty acids). Do najbardziej znanych wielonienasyconych kwasów tłuszczowych należą tłuszcze omega (głównie kwasy omega-3 i omega-6). Do kwasów omega-3 zaliczamy: kwas γ -linolenowy (kwas ALA), kwas dokozaheksaenowy (kwas DHA), kwas eikozapentaenowy (kwas EPA).

Wielonienasycone kwasy tłuszczowe omega-6 (kwasy tłuszczowe n-6) charakteryzują się wieloma podwójnymi wiązaniami, a ostatnie z wiązań podwójnych znajduje się przy szóstym od końca atomie węgla. Do kwasów omega-6 zaliczamy: kwas linolowy (kwas LA), kwas γ -linolenowy (kwas GLA), kwas arachidonowy (kwas AA).

Sama nazwa tych kwasów: niezbędne nienasycone kwasy tłuszczowe, podkreśla, jak ważną rolę odgrywają w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu człowieka.

ROLA WIELONIENASYCONYCH KWASÓW TŁUSZCZOWYCH DLA NASZEGO ORGANIZMU

Dlaczego te kwasy tłuszczowe są nam tak potrzebne? Biorą udział w szeregu procesach, odgrywając ważne funkcje. Jedną z ważniejszych jest funkcja ochronna. Wszystkie błony komórkowe i wewnątrzkomórkowe zawierają głównie tłuszcze. Tłuszcz pokrywający organy wewnętrzne izoluje je termicznie i umożliwia utrzymanie ich prawidłowego położenia wewnątrz ciała. Tkanka nerwowa, czyli neurony, posiadają otoczkę wytwarzaną przy udziale tłuszczów, bez której nie mogą funkcjonować prawidłowo. Nienasycone kwasy tłuszczowe są także ważnym źródłem energii. Pełnią także ważną rolę w produkcji hormonów. Umożliwiają szybsze wchłanianie witamin rozpuszczalnych w tłuszczach (witaminy A, D, E i K).

Nienasycone kwasy tłuszczowe (w szczególności kwasy omega) mają wpływ na właściwą pracę mózgu. Silnie oddziałują na układ nerwowy, poprawiają pamięć i koncentrację. Udowodniono, że zwiększając kwasy tłuszczowe wielonienasycone w codziennej diecie, zmniejsza się ryzyko zachorowania na Alzheimera i inne choroby neurodegeneracyjne.

Nienasycone kwasy tłuszczowe wspomagają również pracę serca i całego układu krwionośnego.

Wielonienasycone kwasy tłuszczowe z grupy omega poprawiają pracę narządu wzroku. Kwasy omega-3 są składnikiem budulcowym siatkówki oka.

Kwasy omega-3 wspomagają wchłanianie wapnia, czyli składnika mineralnego, który odgrywa bardzo ważną rolę w budowie i utrzymaniu zdrowych kości.

Kwasy jednonienasycone i wielonienasycone wzmacniają odporność i przeciwdziałają alergii. Poza tym ograniczają ryzyko chorób o mechanizmie immunologicznym, takich jak łuszczyca czy atopowe zapalenie skóry. W ten sposób spożycie nienasyconych kwasów tłuszczowych korzystnie wpływa także na wygląd i kondycję skóry.

ROŚLINY UPRAWIANE W POLSCE, Z KTÓRYCH POZYSKUJEMY OLEJE O WYSOKIEJ ZAWARTOŚCI WIELONIENASYCONYCH KWASÓW TŁUSZCZOWYCH

Len zwyczajny (*Linum usitatissimum L.*)

Jest to roślina uprawiana w Polsce od wieków. Gatunek posiada dwie formy: włóknistą i oleistą. Formy oleiste uprawiane są na nasiona, z których pozyskuje się jeden z najcenniejszych olejów, gdyż w jego składzie, w porównaniu z wszystkimi innymi olejami roślinnymi, występuje najwyższe stężenie kwasu omega-3, kwasu którego niedobory w naszych organizmach notuje się najczęściej. Tłuszcz obecny w oleju lnianym składa się z trzech głównych frakcji:

- Kwasów tłuszczowych nasyconych (stanowiących około 8 %)
- Kwasów tłuszczowych jednonienasyconych (stanowiących około 16 %)
- Kwasów tłuszczowych wielonienasyconych – (stanowiących około 86 %, w tym zawartość kwasu alfa-linolenowego wynosi ok. 60 %).

Wśród innych kwasów tłuszczowych, które znajdują się w oleju lnianym w stosunkowo wysokich ilościach należy wymienić: kwas linolowy (ok. 15-18 g/100 g) czy kwas oleinowy (ok. 18-21 g/100 g)

Ponadto olej lniany jest bogaty w związki bioaktywne. Zawiera fitosterole. Fitosterole to związki bioaktywne, które przyczyniają się do obniżenia stężenia cholesterolu we krwi. Spośród tej grupy związków, w największych ilościach w oleju lnianym występuje beta-sitosterol (206 mg/100 g). W mniejszych ilościach obecne są takie fitosterole, jak: kampesterol, Δ -5-avenasterol, stigmasterol, braskasterol. Łącznie wszystkich fitosteroli w oleju lnianym jest około 689 mg/100 g.

Warto dodać, że całe nasiona lnu zawierają w swym składzie cenny błonnik oraz lignany i białko. Lignany należące do grupy flawonoidów to jedne z najsilniejszych antyutleniaczy. Związki te neutralizują działanie wolnych rodników, które odpowiadają za starzenie się organizmu i uszkodzają DNA komórek, zwiększając ryzyko zachorowania na nowotwory. Lignany ponadto regulują gospodarkę hormonalną, zmniejszając ryzyko zachorowania na niektóre nowotwory hormonalne, takie jak raka piersi, jajnika czy macicy.

Fot. 1 Plantacja lnu oleistego odmiana Bukoz

Konopie siewne (*Cannabis sativa* L.)

Konopie siewne (rodzina Konopiowate Cannabiaceae), są uprawiane nie tylko na włókno, ale również na nasiona, z których pozyskuje cenny olej. Uprawa tej rośliny w Polsce ma długą tradycję. Należy podkreślić, że w nasionach konopi nie występują wcale albo w śladowych ilościach substancje halucynogenne takie jak THC (tetrahydrokannabinol). Wszystkie odmiany konopi siewnych, których uprawa w Polsce jest dozwolona, mają niski poziom (według obecnie obowiązującego prawa do 0,3%) THC.

Olej tłoczony z nasion konopi zawiera niezbędne nienasycone kwasy tłuszczowe. Co ważne ma bardzo korzystny stosunek kwasów omega-6 do omega-3 (3:1), który uważany jest za optymalny dla zachowania zdrowia. Inne składniki oleju konopnego to m.in. tokoferole (witamina E), karotenoidy (prowitamina A), witamina K, minerały (potas, sód, wapń, cynk, fosfor, magnez, miedź, żelazo). Olej konopny zawiera również w swym składzie tokoferole, karotenoidy, polifenole czy fitosterole, które chronią organizm przed uszkodzeniami wywołanymi stresem oksydacyjnym.

Dobrej jakości olej konopny tłoczony na zimno ma zielono-oliwkowy kolor oraz specyficzny orzechowy posmak i zapach. Rafinacja i bielenie powodują usunięcie z oleju chlorofilu (odpowiadającego za kolor) oraz prozdrowotnych składników o działaniu przeciwutleniającym.

Jako ciekawostkę można podać, że nasiona konopi są uwielbiane przez ptaki. Jeśli rolnik zwleka ze zbiorem, znaczna część plonu może zostać stracona, właśnie z powodu ptaków.

Fot. 2 Plantacja Konopi siewnych, odmiana Henola o wysokim plonie nasion

Lnianka siewna (*Camelina sativa* L.)

Lnianka to roślina oleista należąca do rodziny kapustowatych. Znana jest także pod takimi nazwami jak rydz, rydzik, lennica czy ryżyk. W przeszłości występowała w stanie naturalnym na terenie Syberii. Do Polski trafiła w XV wieku i jest uprawiana również obecnie, tym bardziej, że w ostatnich latach obserwuje się zainteresowanie olejem rydzowym. Jest to zdrowy olej spożywczy, również uznawany jako produkt specjalnie przeznaczony dla głębokiego smażenia. Tego typu produkt ma wyższą temperaturę spalania, niż np. oliwa z oliwek, olej kokosowy czy olej rzepakowy. Nie należy jednak w tym celu stosować produktów tłoczonych na zimno. Olej z lnianki charakteryzuje się orzechowym smakiem, który sprawia, że doskonale nadaje się do smażonej żywności i innych przysmaków.

Olej rydzowy posiada także znaczne ilości witaminy E, która jest naturalnym przeciwutleniaczem i środkiem do naturalnej pielęgnacji skóry. Ponadto, składnik ten wpływa na dłuższą trwałość produktu i ogranicza procesy jełczenia tłuszczu. W 100 g produktu można znaleźć nawet 110 mg związków witaminowych z grupy E.

Olej z lnianki zapewnia wyjątkowe korzyści odżywcze. Większość zawartych w nim kwasów tłuszczowych to tłuszcze wielonienasycone (PUFA). Olej ten zawiera dobrze zrównoważony stosunek kwasów omega-3, omega-6 i omega-9: Omega-3 (alfa – linolenowy) – 35%, Omega-6 (kwas linolenowy) – 17%, Omega-9 (kwas oleinowy) – 17%. Olej rydzowy zawiera w znacznej ilości dość rzadki kwas tłuszczowy o nazwie gondoic, wynoszącej około 15%. Uznaje się, że ten rodzaj substancji ma zdolność poprawy ogólnego profilu lipidów w organizmie.

Wiesiołek dwuletni (*Oenothera Biennis* L.), Wiesiołek dziwny (*Oenothera paradoxa* L.)

Wiesiołek to roślina z rodziny wiesiołkowatych (Onagraceae). Pochodzi z Ameryki Północnej. Do Europy została przywleczona na początku XVII wieku. Początkowo można było ją spotkać tylko na nieużytkach czy rumowiskach. W ostatnich latach coraz częściej uprawiana jest w celu pozyskania cennych nasion. Plantacje wiesiołka uprawiane są często w systemie ekologicznym.

Olej z wiesiołka jest wytłaczany w temperaturze nie wyższej niż 300°C. Swoje prozdrowotne właściwości olej ten zawdzięcza obecności w swoim składzie dużej ilości niezbędnych nienasyconych kwasów tłuszczowych. Olej z wiesiołka zawiera w swoim składzie ponad 80% NNKT, z czego około 10% to kwas gamma-linolenowy, a 70% kwas linolowy.

Ponadto oprócz kwasów tłuszczowych olej ten bogaty jest także w cynk, selen, magnez i wapń. Zawiera również fitosterole oraz witaminę E.

Olej z wiesiołka znajduje również zastosowanie w łagodzeniu objawów bolesnych miesiączek, takich jak obrzęk i bolesność piersi, bóle podbrzusza, rozdrażnienie, wahania nastroju. Na takie działanie ma wpływ wysokie stężenie kwasu gamma-linolenowego, który zakłóca produkcję prostaglandyn – hormonów pobudzających skurcze macicy.

Czarnuszka siewna (*Nigella sativa* L.)

Czarnuszka siewna to jednoroczna roślina zielna, dorastająca do ok. 40 cm wysokości, charakteryzująca się pierzastosięcznymi liśćmi i białymi lub lekko niebieskawymi kwiatami oraz ozdobnymi mieszkami, zawierającymi cenne nasiona. Z nasion czarnuszki pozyskuje się olej o prozdrowotnych właściwościach. Olej z czarnuszki był stosowany już w starożytnym Egipcie. Stąd dziś olej z czarnuszki nazywany jest często „złotem faraonów”. Jego cenne właściwości znajdowały zastosowanie przy dolegliwościach żołądkowych, czy zmianach skórnych. Dzisiaj olej z czarnuszki jest wykorzystywany również jako środek na wrzody żołądka. Olej z nasion czarnuszki charakteryzuje się wysoką zawartością kwasów tłuszczowych nienasyconych. Stanowią one około 80 % wszystkich jego kwasów tłuszczowych, w tym około 58 % to kwasy tłuszczowe wielonienasycone: 57,08% to kwas linolowy (LA) typu omega-6 i 2,44% to kwas alfa-linolenowy (ALA) z rodziny omega-3. Składnikiem aktywnym oleju z czarnuszki, który wyróżnia go spośród innych jest tymochinon, który odpowiada za działanie przeciwzapalne, bakteriobójcze i przeciwwirusowe. Olej z czarnuszki zawiera od 3,2 do nawet 11 mg/ml tymochinonu. Im wyższe jego stężenie, tym lepsze jego działanie. Olej z nasion

czarnuszki zawiera również makro i mikroelementy takiej jak: wapń, żelazo, cynk, miedź, potas, fosfor oraz witaminy z grupy B- witaminę B1 i witaminę B3.

Olej z czarnuszki ma gorzkawy, intensywny smak, który może niektórych „drapać” w gardło. Olej ten można pić, dodając go do chłodnego napoju, soku lub miodu – złagodzi to doznania smakowe, a sam olej nie straci na wartości.

Ostropest plamisty (*Silybum marianum* (L.) Gaertner)

Ostropest to roślina zielarska wzbudzająca coraz większe zainteresowanie. Jest to gatunek należący do rodziny astrowatych (Asteraceae). Roślina przypomina osiet czy ostrożeń czyli kłujące chwasty.

Nasiona ostropestu wykazują szereg korzyści dla organizmu. Związki zawarte w nasionach zapobiegają uszkodzeniu wątroby. Nie dopuszczają do kontaktu toksyn z jej powierzchnią. Te właściwości ochronne w dużej mierze wynikają z zawartości sylimaryny, która jest głównym składnikiem znanego leku o nazwie sylimarol.

Preparaty na bazie ostropestu plamistego są nieodzowne w kuracjach po przyjmowaniu silnie działających leków. Pomagają przy zatruciach różnymi toksynami – od pestycydów po trujące grzyby. Zwiększają wydzielanie żółci i pozytywnie wpływają na procesy trawienne. Ostropest wspomaga leczenie kamicy żółciowej, a także zapalenia dróg moczowych i woreczka żółciowego.

Olej z nasion ostropestu posiada również cenne wielonienasycone kwasy tłuszczowe, witaminy, fitosterole czy mikroelementy.

Fot. 3 Uprawa Ostropestu plamistego, odmiana Silma (o wysokiej zawartości sylimaryny)

SPOŻYWANIE OLEI ROŚLINNYCH

Oleje roślinne takie jak olej rzepakowy czy słonecznikowy mają w swym składzie głównie wielonienasycone kwasy tłuszczowe omega -6, a znacznie mniej kwasu omega -3. Dlatego też nadają się do przygotowywania dań na ciepło- do smażenia. Temperatura, w której tłuszcz zaczyna się spalać i wyzwalać substancje rakotwórcze oleju rzepakowego rafinowanego wynosi około 200°C. Podobnie w przypadku oleju słonecznikowego.

Rośliny zielarskie takie jak len, konopie, wiesiołek, czarnuszka czy ostropest mają znacznie więcej wielonienasyconych kwasów tłuszczowych omega -3 (kwasu alfa-linolenowego), są tłoczone na zimno i dlatego też powinno spożywać się je również zimno lub jako dodatek do dań ciepłych. W wyniku obróbki termicznej tracą swe cenne właściwości. Oleje te dobrze komponują się z warzywami w sałatkach, pastami, a także serami. Oleje można także dodawać do koktajli, jogurtów, owsianki czy zup, już po ugotowaniu.

Każdy z przedstawionych olei, oprócz cennego składu wielonienasyconych kwasów tłuszczowych, posiada charakterystyczne, odróżniające go od reszty substancje, wpływające pozytywnie, a wręcz leczniczo na nasz organizm. Każdy z nas w zależności od potrzeb zarówno zdrowotnych jak i smakowych może wybrać i wprowadzić do swojej diety olej z polskich roślin zielarskich, wzbogacając tym samym tę dietę, a jednocześnie poprawiając swoje zdrowie.

Warto podkreślić, że przedstawione gatunki roślin zielarskich są uprawiane w Polsce. Dlatego też cena olei pozyskiwanych z tych roślin jest znacznie niższa w porównaniu do olei z roślin egzotycznych. Właściwości zdrowotne olei z naszych rodzimych upraw nie odbiegają jakością od innych, a wręcz często ich jakość jest wyższa. ■

Źródła:

The Effect of Dietary Camelina sativa Oil or Cake in the Diets of Broiler Chickens on Growth Performance, Fatty Acid Profile, and Sensory Quality of Meat. *Animals* (10). pii: E734. doi: 10.3390/ani9100734.

Camelina sativa Oil, Fatty Fish, and Lean Fish Do Not Markedly Affect Urinary Prostanoids in Subjects with Impaired Glucose Metabolism. *Lipids*; 54(8):453-464. doi: 10.1002/lipd.12176.

Expression of a Lychee Phosphatidylcholine:diacylglycerol cholinephosphotransferase with an Escherichia coli cyclopropane synthase Enhances Cyclopropane Fatty Acid Accumulation in Camelina Seeds. *Plant Physiol*. 2019 Jul;180(3):1351-1361. doi: 10.1104/pp.19.00396.

Comparative analysis of selected bioactive components (fatty acids, tocopherols, xanthophyll, lycopene, phenols) and basic nutrients in raw and thermally processed camelina, sunflower, and flax seeds (Camelina sativa L., Crantz, Helianthus L., and Linum L.). *J Food Sci Technol*. 56(9):4296-4310. doi: 10.1007/s13197-019-03899-z.

The effect of different sources of fish and camelina sativa oil on immune cell and adipose tissue mRNA expression in subjects with abnormal fasting glucose metabolism: a randomized controlled trial. *Nutr* 9(1):1. doi: 10.1038/s41387-018-0069-2.

Feeding Canola, Camelina, and Carinata Meals to Ruminants. *Animals* 9(10). pii: E704. doi: 10.3390/ani9100704.

Postprandial incorporation of EPA and DHA from transgenic Camelina sativa oil into blood lipids is equivalent to that from fish oil in healthy humans. *Br J Nutr*. 2019 Jun;121(11):1235-1246. doi: 10.1017/S0007114519000825.

Mapping quantitative trait loci for seed traits in Camelina sativa. *Theor Appl Genet*. 2019 Sep;132(9):2567-2577. doi: 10.1007/s00122-019-03371-8.

http://www.postepytoterapii.pl/wp-content/uploads/2019/10/pf_2019_03_07.pdf

<http://www.phie.pl/pdf/phe-2012/phe-2012-4-871.pdf>

Piva GS, Weschenfelder TA, Franceschi E, Cansian RL, Paroul N, Steffens C. Linseed (*Linum usitatissimum*) Oil Extraction Using Different Solvents. *Food Technol Biotechnol*. 2018 Sep;56(3):366-372. doi: 10.17113/ftb.56.03.18.5318. PMID: 30510480; PMCID: PMC6233019.

Wielka Księga Ziół Bremnessa-Lesley Bremness.

Rozwój i plonowanie wiesiołka dwuletniego w zależności od nawożenia - Katedra Roślin Przemysłowych i Leczniczych, Akademia Rolnicza w Lublinie- Beata Król, Stanisław Berbec.

Stanowiska wiesiołka dwuletniego w Tokarni na wyżynie małopolskiej - Ryszard Kostuch, Andrzej Misztal.

PRZESTRZEGAJ ZASAD BHP PRZY STOSOWANIU ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN!

Przystępując do zabiegów ochrony roślin za pomocą chemicznych środków ochrony roślin, każda osoba powinna zapoznać się dokładnie z instrukcją stosowania danego środka oraz przestrzegać wszystkich zawartych w niej wskazówek. Przestrzegając instrukcji, mamy pewność, że zastosujemy środek ochrony roślin zgodnie z obowiązującymi przepisami i nie wyrządzimy szkody sobie, uprawie i środowisku.

KRZYSZTOF LANGIEWICZ | POWIAT KOLSKI

Wykonując zabiegi chemicznymi środkami ochrony roślin, musimy zwrócić szczególną uwagę na przestrzeganie zasad Bezpieczeństwa i Higieny Pracy oraz określić zagrożenia, jakie mogą wystąpić w całym procesie chemicznej ochrony roślin. Proces ten możemy podzielić na kilka etapów:

TRANSPORT

Środki ochrony roślin należy kupować i transportować tylko w oryginalnych opakowaniach, najlepiej jest je umieszczać w wykorzystywanych tylko do ich przewozu pojemnikach. Pojemniki te powinny być szczelne i mocne, aby w przypadku ich upuszczenia nie mogło dojść do wycieków lub pylenia przewożonych w nich środków.

MAGAZYNOWANIE

Środki ochrony roślin powinny być przechowywane w oznakowanych pomieszczeniach, które powinny być zamknięte na klucz, aby osoby postronne nie miały do nich dostępu (szczególną uwagę należy zwrócić na dzieci). Pomieszczenie powinno mieć nieprzepuszczalną podłogę i dobrą wentylację. Niewielkie ilości środków ochrony roślin mogą być przechowywane w szczelnych, zamkniętych i oznakowanych szafkach.

PRZED ZABIEGIEM

Przygotowując się do wykonania zabiegu chemicznego, należy dobrać środek ochrony roślin odpowiedni do zwalczanych agrofagów, oraz tak dobrać jego dawkę, aby sporządzona ciecz użytkowa była w ilości potrzebnej na wykonanie zabiegu na naszej uprawie i aby nie pozostały jej resztki po zabiegu. Ciecz użytkową sporządzamy w miejscu do tego przeznaczonym i w odległości minimum 20 metrów od cieków wodnych. Przed przystąpieniem do zabiegu należy starannie sprawdzić działanie opryskiwacza i szczelność poszczególnych jego elementów. Trzeba także sprawdzić i wyregulować parametry pracy opryskiwacza zgodnie z etykietą stosowanego środka ochrony roślin. Napełniając zbiornik opryskiwacza, należy zwrócić uwagę aby nie skazić węża, którym nalewamy wodę, a szczególnie dopilnować aby nam się nie przelała ciecz użytkowa. W trakcie dojazdu na pole należy uważać, żeby nie było wycieków cieczy roboczej, szczególnie w okolicach cieków wodnych.

Jeżeli ciecz użytkową sporządzamy na polu, to transportowany preparat powinniśmy przewozić w schowku lub pojemniku do tego przeznaczonym. Napełniając zbiornik, należy to czynić w różnych miejscach na polu, ma to na celu ograniczenie koncentracji ewentualnych wycieków.

OPRYSKIWANIE

Przystępując do oprysku, należy zwrócić uwagę, czy dysze nie opryskują jakiegoś elementu opryskiwacza, co by mogło powodować obfite ociekanie cieczy. Należy także pamiętać, aby włączać rozpylacze, dopiero gdy opryskiwacz jest w ruchu, oraz by go wyłączać na uwrociach. Zapobiega to zbyt dużej koncentracji substancji czynnej w jednym miejscu. Nie należy też dopuszczać do oprysku cieków wodnych, kanałów i studzienek oraz innych elementów znajdujących się w strefach buforowych. Nie należy opryskiwać roślin, gdy są mokre lub gdy gleba jest zamrznięta.

PO ZABIEGU

Kończąc zabieg ochrony roślin, idealnie by było, aby w opryskiwaczu nie pozostała nam ciecz użytkowa, jeżeli nam zostanie jakaś ilość cieczy, należy ją rozcieńczyć i wypryskać na polu, na którym wykonywaliśmy zabieg. Do gospodarstwa

powinniśmy wracać z pustym opryskiwaczem. Jeżeli nasz opryskiwacz posiada lancę do jego mycia wykonujemy tę czynność na polu, zwracając uwagę, aby znajdować się co najmniej 30 metrów od cieków wodnych. Należy także zmieniać miejsce, w którym myjemy opryskiwacz. Dotyczy to zarówno mycia na polu jak i w gospodarstwie. Umyty opryskiwacz najlepiej przechowywać pod zadaszeniem.

ZAGOSPODAROWANIE POZOSTAŁOŚCI

Opakowania po środkach ochrony roślin należy przepłukać trzykrotnie, popłuczyny wlać do opryskiwacza, a opakowania zwrócić do punktu, w którym kupujemy środki. Preparaty przeterminowane lub wycofane z użycia należy przekazać specjalistycznym służbom, które zajmują się utylizacją odpadów niebezpiecznych.

Jeżeli zdarzy nam się, że preparat się wyleje lub rozsypie należy go zebrać za pomocą materiałów absorbujących i dalej postępować jak z środkiem ochrony roślin.

Przestrzegając zasad wymienionych w niniejszym artykule, możemy mieć pewność, że zabiegi wykonywane przez nas z wykorzystaniem chemicznych środków ochrony roślin są zgodne z zasadami Bezpieczeństwa i Higieny Pracy. ■

PROGRAM ROLNO-ŚRODOWISKOWO-KLIMATYCZNY – BIORÓŻNORODNOŚĆ NA GRUNTACH ORNYCH

Od 2023 roku rozpoczął się nowy etap wdrażania programu rolno-środowiskowo-klimatycznego. W ramach Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR) Program zmienił nazwę na Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne.

MAGDALENA STACHOWIAK | DZIAŁ EKOLOGII I OCHRONY ŚRODOWISKA

W ramach PS WPR do dyspozycji rolnika jest 7 interwencji:

1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000.
2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000.
3. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000.
4. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych.
5. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie.
6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie.
7. Bioróżnorodność na gruntach ornych.

W nowym okresie programowania zabrakło rolnictwa zrównoważonego i ochrony gleb i wód. Z tych praktyk zostały wydzielone mniejsze działania i realizowane mogą być w ramach ekoschematów takich jak: międzypłony ozime i wsiewki śródplonowe, opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia, zróżnicowana struktura upraw, wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji czy wymieszanie słomy z glebą.

Większość interwencji w ramach PS WPR jest znana i realizowana od wielu lat w ramach wcześniejszych programów. Mają podobne zasady i wymogi. Zaktualizowane zostały stawki płatności i doprecyzowane niektóre zapisy. Większy nacisk kładzie się na Plany zadań ochronnych w przypadku realizacji pakietów przyrodniczych. W przypadku interwencji 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie nie ma konieczności sporządzania planu działalności rolnośrodowiskowej.

OGÓLNE WYMOGI PRYZNANIA PŁATNOŚCI

Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne przysługują rolnikowi lub zarządcy, jeżeli:

- posiada co najmniej 1 ha użytków rolnych lub obszarów przyrodniczych (dotyczy wybranych wariantów Interwencji 1 i 2);
- posiada tytuł prawny do gruntu, do którego ubiega się o przyznanie płatności;
- został mu nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności;

- realizuje 5-letnie zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne;
- spełnia warunki przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej do określonych interwencji lub wariantów;
- zadeklaruje do płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej minimum 0,1 ha.

Aby otrzymać płatność, beneficjent jest zobowiązany posiadać grunt na podstawie tytułu prawnego na dzień 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

Rolnik lub zarządca realizujący zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne zobowiązany jest do przestrzegania poniższych wymogów tj.:

- posiada plan działalności rolnośrodowiskowej, sporządzony przy udziale doradcy rolniczego ze specjalizacją rolnośrodowiskową lub eksperta przyrodniczego;
- prowadzi na formularzu udostępnionym przez ARiMR, rejestr działalności rolnośrodowiskowej;
- w przypadku Interwencji 1 i 2 posiada dokumentację przyrodniczą stanowiącą szczegółową charakterystykę danego siedliska przyrodniczego lub siedliska łąkowego ptaków, sporządzoną przez eksperta przyrodniczego;
- przestrzega minimalnych wymogów dotyczących stosowania nawozów i środków ochrony roślin oraz innych odpowiednich obowiązkowych wymogów wskazanych w załączniku nr 1 do rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego.

ŁĄCZENIE INTERWENCJI

Co do zasady beneficjent może realizować w swoim gospodarstwie jednocześnie kilka interwencji/wariantów rolno-środowiskowo-klimatycznych. Jednak nie może realizować dwóch zobowiązań na tej samej powierzchni/działce. Wyjątkiem są sytuacje, gdy beneficjent kontynuuje realizację takiego samego zobowiązania podjętego przez innego rolnika lub zarządcę lub gdy zobowiązania zostały podjęte w różnych latach.

BIORÓŻNORODNOŚĆ NA GRUNTACH ORNYCH

W PS WPR zupełnie nową interwencją jest Bioróżnorodność na gruntach ornych. W poprzednich latach takiego pakietu nie było w żadnym działaniu PROW. Składa się z dwóch wariantów:

- wieloletnie pasy kwietne;
- ogródki bioróżnorodności.

Celem tej interwencji jest zapewnienie miejsc bytowania oraz bazy pokarmowej dla ptaków i owadów zapylających oraz podniesienie bioróżnorodności.

Wariant: wieloletnie pasy kwietne

Beneficjent otrzyma wsparcie w przypadku założenia na gruncie ornym wieloletnich pasów kwietnych. Pasy takie muszą mieć co najmniej 0,10 ha i być wysiane w terminie 15.08-31.10 w roku poprzedzającym rok rozpoczęcia realizacji programu lub w terminie 01.04-15.05 w pierwszym roku realizacji zobowiązania. Mieszanka musi składać się z minimum 8 gatunków (w tym co najmniej jeden gatunek jednoroczny i co najmniej 4 gatunki wieloletnie), w formie pasów o szerokości od 3 do 20 m. Gatunki mogące znaleźć się w mieszance są wymienione w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 i są to np.:

- babka lancetowata – roślina żywicielska dla larw motyli;
- chaber bławatek – roślina miododajna;
- chaber łąkowy – roślina żywicielska dla larw motyli;
- czosnek szczypiorek – roślina miododajna;
- firletka poszarpana – pożytek dla pszczoł i motyli;
- jasnota plamista – pożytek dla owadów;
- nostrzyk żółty – pożytek dla owadów, poprawa żyzności gleby;
- nagietek lekarski – odstręcza nicienie glebowe.

Beneficjent ma obowiązek raz w roku skoszenia 50% powierzchni pasa kwietnego w terminie 01.09-31.10. W kolejnym roku należy pozostawić nieskoszony inny fragment pasa. Biomasa po skoszeniu musi być w ciągu 14 dni zebrana i usunięta. W pasach kwietnych obowiązuje zakaz stosowania środków ochrony roślin oraz nawożenia. Ponadto obowiązuje mi.in zakaz przeorywania, wypasu, składowania słomy, obornika, maszyn i urządzeń.

Wariant: ogródki bioróżnorodności

Płatność przyznawana jest w tym wariantcie do gruntów ornych, na których utrzymywane są ogródki bioróżnorodności. Płatność do powierzchni 0,1-0,5 ha. Ogródek musi składać się z minimum 15 gatunków lub odmian roślin tj.:

- przynajmniej 1 gatunek warzyw z załącznika 1 ww. rozporządzenia np. bób, ogórek, kalarepa, fasola zwykła, burak, cebula;
- przynajmniej 1 gatunek zielarski z załącznika 1 ww. rozporządzenia np. anyż, czarnuszka siewna, hyzop lekarski, lubczyk ogrodowy, tymianek właściwy;
- przynajmniej 3 gatunki to odmiany regionalne lub amatorskie lub marginalne lub rzadkie (wspierane w ramach wariantu Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie) np. brukiew, proso zwyczajne, len zwyczajny, pszenica płaskurka, nostrzyk biały.

W przypadku odmian regionalnych, amatorskich wpisanych do krajowego rejestru lub roślin rolniczych z odmian marginalnych w I i IV roku uprawy danej odmiany ta uprawa prowadzona jest z wykorzystaniem kwalifikowanego materiału siewnego lub materiału siewnego kategorii standard. W II, III i V roku dopuszczalna jest uprawa z materiału uzyskanego ze zbioru w roku poprzednim.

W przypadku uprawy bylin w I roku uprawy danej odmiany ta uprawa prowadzona jest z wykorzystaniem kwalifikowanego materiału siewnego lub materiału siewnego kategorii standard.

W przypadku uprawy roślin z materiału z kolekcji banku genów – w I roku uprawa zakładana jest z tego materiału na podstawie protokołu przekazania przez bank genów. W ogródkach jest zakaz stosowania środków ochrony roślin. Należy pamiętać, że uprawa któregokolwiek z gatunków nie może przekraczać 50% powierzchni ogródka.

Szczegóły na temat interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych znajdziecie Państwo u doradców Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w biurach powiatowych. Wykaz biur na stronie internetowej Ośrodka www.wodr.poznan.pl. ■

INTERNETOWA PLATFORMA DORADZTWA I WSPOMAGANIA DECYZJI W INTEGROWANEJ OCHRONIE ROŚLIN

**DARMOWA
APLIKACJA**

**BEZ
ŻADNYCH
OPŁAT**

**EWIDENCJA
KARTY
POLA**

Wirtualne Gospodarstwo

Ostrzeżenia przed załamaniem pogody, szkodnikami i zagrożeniami na polu, szybki kontakt z doradcą rolniczym oraz porady, kiedy i w jakiej ilości stosować środki ochrony roślin.

Śledzenie pochodzenia produktów

To usługa, z której mogą korzystać zarówno rolnicy, jak i konsumenci, czyli w praktyce każdy z nas, szczególnie może zainteresować osoby ceniące sobie zdrową żywność z pewnych źródeł.

Raportowanie zagrożeń

Dzięki tej usłudze możliwe jest generowanie raportów z systemu monitoringu zagrożeń chorobami i szkodnikami w rolnictwie czy ogrodnictwie.

Dane agrometeorologiczne

Dostęp do danych meteorologicznych, aktualne informacje o zmianach pogody, a nawet powiadomienia, które ułatwią podejmowanie decyzji o zabiegach na polu.

ROLNIKU PAMIĘTAJ O WAŻNYCH TERMINACH

OLIWIA WALICHT | DZIAŁ EKOLOGII I OCHRONY ŚRODOWISKA

TERMIN	WYDARZENIE
bezterminowo	Platforma doradcza eDWIN, pomysłodawcą jej utworzenia był Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu. Platforma jest darmowa i dostępna dla wszystkich chętnych na komputerach oraz jako aplikacja na urządzeniach mobilnych. Na platformie znajdują się cztery usługi: Wirtualne Gospodarstwo, Udostępnianie danych meteorologicznych, Śledzenie pochodzenia produktu oraz Raportowanie zagrożeń. Szczegóły i aplikacja na stronie: https://www.edwin.gov.pl/
do 31.07	Wsparcie na inwestycje leśne lub zadrzewieniowe – startuje nabór! Od 1 czerwca do 31 lipca 2024 roku będzie się można ubiegać o wsparcie na: zalesianie gruntów rolnych, tworzenie zadrzewień śródpolnych, zakładanie systemów rolno-leśnych i zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych. Wszystkie cztery interwencje są finansowane z budżetu Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Nabór będzie prowadzony wyłącznie drogą internetową. Szczegóły: https://www.gov.pl/web/arimr/wsparcie-na-inwestycje-le-sne-lub-zadrzewieniowe--nabor-startuje-1-czerwca
do 05.06	Dopłaty do zbóż – nabór trwa! Do 5 czerwca o wsparcie mogą się ubiegać producenci pszenicy, żyta, jęczmienia, pszenżyta lub mieszanek zbożowych, którzy sprzedali ziarno między 1 stycznia a 31 maja 2024 r. Szczegóły: https://www.gov.pl/web/arimr/doplaty-do-zboz--nabor-trwa-na-razie-zlozono-39-tys-wnioskow
do 10.07	25 maja br. rozpoczął się nabór wniosków o dopłaty do materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany (konwencjonalny lub ekologiczny) zużytego do siewu lub sadzenia. Wsparcie ma charakter pomocy de minimis w rolnictwie. Szczegóły: https://www.gov.pl/web/arimr/doplaty-do-materialu-siewnego---rusza-nabor-wnioskow
do 01.07	Trwa kampania dopłat bezpośrednich i obszarowych 2024. Na wprowadzanie zmian w deklaracjach bez konsekwencji finansowych jest czas do 16 lipca. Wnioski będzie można składać jeszcze do 26 lipca, ale w tzw. okresie sankcyjnym za każdy dzień roboczy opóźnienia kwota płatności będzie pomniejszana o 1 proc. – komunikat MRiRW. Natomiast 31 sierpnia ma być ostatnim dniem na dopełnienie formalności w przypadku nowych rodzajów wsparcia bezpośredniego – płatności dla małych gospodarstw i ekoschematu „Grunty wyłączone z produkcji”. Aby móc się ubiegać o te formy pomocy, trzeba będzie złożyć w terminie wniosek o dopłaty bezpośrednie. Szczegóły: https://www.gov.pl/web/arimr/doplaty-za-2024-rok--nabor-do-1-lipca-na-razie-zlozono-blisko-809-tys-wnioskow-uproszczenia-w-zielonym-ladzie-weszly-w-zycie
do 06.06	6 czerwca o godz. 10:00 w ramach cyklu „Akademia Czystego Powietrza” odbędzie webinar o termomodernizacji i wymianie źródła ciepła w programie „Czyste Powietrze”. Jest to webinar, na który każdy zainteresowany może się zarejestrować (https://forms.office.com/e/rrtvL2F1uq). Podczas szkolenia będzie poruszana tematyka przygotowania i realizacji inwestycji w teorii oraz wymiany źródła ciepła i termomodernizacji w praktyce
nabór w trybie ciągłym	Wznowione zostały nieoprocentowane pożyczki na spłatę zobowiązań cywilnoprawnych dla producentów trzody chlewnej (NP2), którzy utrzymywali świnie na obszarach występowania afrykańskiego pomoru świń. Wnioski w trybie ciągłym przyjmują biura powiatowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Wsparcie ma charakter pomocy de minimis w rolnictwie. Szczegóły: https://www.gov.pl/web/arimr/arimr-wznawia-nieoprocentowane-pożyczki-dla-producentow-trzody-chlewnej-z-obszarow-asf

www.edwin.gov.pl

ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII – PROGRAM MÓJ PRĄD

Program Mój Prąd to rządowa inicjatywa mająca na celu wsparcie rozwoju energetyki odnawialnej poprzez zachęcanie do instalacji mikroinstalacji fotowoltaicznych, a w ostatnich naborach również do instalacji magazynów energii czy pomp ciepła. Program ten oferuje dotacje na zakup oraz instalację paneli fotowoltaicznych przede wszystkim dla osób fizycznych.

JANUSZ JURKIEWICZ | POWIAT TURECKI

Głównym celem programu Mój Prąd jest zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w polskim miksie energetycznym, zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych oraz zależności od importu energii. Dzięki instalacji paneli fotowoltaicznych, uczestnicy programu mogą produkować własną energię elektryczną ze słońca, co pozwala zmniejszyć rachunki za prąd oraz przyczynia się do ochrony środowiska.

Na przestrzeni lat funkcjonowania tego programu procedura ubiegania się o dotację została bardzo uproszczona. Wniosek o dofinansowanie składamy dopiero po zakończeniu inwestycji (po zainstalowaniu instalacji PV) i przyłączeniu mikroinstalacji do sieci. Od 31 marca 2020 roku wnioski składa się jedynie elektronicznie posiadając tzw. profil zaufany lub e-dowód poprzez rządowy portal ww.gov.pl. Dofinansowanie może być udzielone tylko na nowe urządzenia i projekt nie może dotyczyć wzrostu mocy już wcześniej zainstalowanej instalacji PV. Ponadto dofinansowanie nie może być udzielone na instalacje sfinansowane lub zrealizowane z innych środków publicznych, w tym programu Czyste Powietrze. Jeżeli wnioskodawca zamierza ubiegać się o wsparcie w ramach programu Czyste Powietrze, instalacja zgłoszona do programu Mój Prąd musi zostać wyłączona z zakresu programu Czyste Powietrze. W 2023 w piątej edycji programu wysokość dotacji do mikroinstalacji fotowoltaicznej o mocy od 2 do 10 kW wynosiła do 50% kosztów kwalifikowanych, ale nie więcej niż 6000 zł lub 7000 zł do instalacji, która będzie wyposażona w dodatkowe urządzenia, takiej jak magazyny energii elektrycznej, magazyny ciepła czy systemy zarządzania energią. Zainteresowanie programem było ogromne, a nabór zakończył się już 14 grudnia 2023 roku z powodu wyczerpania przewidzianej na ten nabór puli dofinansowania.

Od 2023 roku możliwość skorzystania z dofinansowania została powiększona o dodatkową grupę wnioskodawców. Dotyczyło to wnioskodawców rozliczających się z wyprodukowanej energii elektrycznej w systemie net-billing, którzy nie skorzystali dotychczas z dofinansowania do mikroinstalacji fotowoltaicznej jak i wnioskodawcy rozliczający się z wyprodukowanej energii elektrycznej w systemie opustów tzw. net-metering, którzy nie skorzystali dotychczas z dofinansowania do mikroinstalacji fotowoltaicznej, pod warunkiem przejścia na system rozliczania wyprodukowanej energii elektrycznej tzw. net-billing.

Program Mój Prąd oferuje dotacje na zakup i montaż instalacji fotowoltaicznych o mocy od 2 do 10 kW dla gospodarstw domowych. Dotacje te pokrywają część kosztów inwestycji,

co sprawia, że instalacja paneli fotowoltaicznych staje się bardziej dostępna dla szerokiego grona odbiorców.

Warunki uczestnictwa w programie Mój Prąd mogą się różnić w zależności od konkretnych przepisów i wytycznych obowiązujących w danym czasie. Jednak, ogólnie rzecz biorąc, aby zakwalifikować się do programu, zazwyczaj należy spełnić następujące warunki:

1. Posiadanie odpowiedniej nieruchomości: Uczestnik programu musi być właścicielem lub zarządcą nieruchomości, na której zostaną zainstalowane panele fotowoltaiczne lub mieć zgodę właściciela na przeprowadzenie instalacji.
2. Moc instalacji: od 2 kW do 10 kW.
3. Wybór certyfikowanych instalatorów: Instalacja paneli fotowoltaicznych musi być przeprowadzona przez certyfikowanego instalatora, który spełnia określone wymagania techniczne.
4. Wypełnienie formalności administracyjnych: Uczestnik programu musi wypełnić niezbędne dokumenty aplikacyjne oraz spełnić wszystkie wymagane formalności administracyjne, w tym złożyć wniosek o dotację.
5. Spełnienie kryteriów technicznych: Instalacja fotowoltaiczna musi być zgodna z obowiązującymi normami technicznymi i przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa oraz jakości.
6. Terminowość i zgodność z procedurami: Uczestnik programu musi przestrzegać terminów oraz procedur określonych w ramach programu, np. dotyczących składania wniosków, realizacji inwestycji czy rozliczenia dotacji.
7. Od 2023 roku zwiększono liczbę wymaganych załączników m.in. o dokument potwierdzający numer rachunku bankowego, kartę produktu/etykiety energetycznej.
8. Dla wybranych wnioskodawców jest konieczność dołączenia dokumentu potwierdzającego otrzymanie dofinansowania z innych środków publicznych poza programem Mój Prąd: umowa o przyznaniu dofinansowania, decyzja o przyznaniu dofinansowania lub inne dokumenty przewidziane w danym programie.

W 2024 roku z zapowiedzi płynących z Ministerstwa Klimatu i Środowiska wynika, że program Mój Prąd ruszy w drugim kwartale. Przed przystąpieniem do programu Mój Prąd zaleca się zapoznanie z aktualnymi przepisami oraz instrukcjami udostępnionymi przez organizatorów programu, aby upewnić się, że wszystkie warunki zostaną spełnione. ■

Źródła:
www.mojprad.gov.pl, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

GOSPODARSTWO PASIECZNE „TERESA”

Czy z nieszczęścia może wyniknąć coś dobrego? Po tragicznej śmierci swojej mamy Teresy pan Radosław musiał zająć się rodzinną pasieką. Zyskał nowe obowiązki i nową pasję.

MAGDALENA KOPEĆ | POWIAT KONIŃSKI

Pasiekę po tragicznej śmierci swojej mamy Teresy w maju 2007 roku przejął Radosław Stolarski z żoną Arletą.

Państwo Stolarscy, pracujący zawodowo, odziedziczyli 100 uli w środku sezonu. Trzeba było w przyspieszonym tempie nabywać umiejętności i organizować pracę tak, aby nie stracić urobku, nie zaszkodzić pszczołom, wykorzystać możliwości trwającego sezonu i odpowiednio przygotować pszczoły do zimowania. Była to trudna lekcja, ale poradzili sobie. Szukając wiedzy, jedno po drugim, skończyli Policealną Szkołę Pszczelarstwa w Zespole Szkół w Żychlinie, która dała im podstawy merytoryczne i pozwoliła nawiązać kontakty z pszczelarzami z regionu.

W swojej pasiece w praktyce poznali zwyczaje pszczół i sposoby na najlepsze wykorzystanie posiadanych rodzin pszczelich. Cały czas się uczą i gromadzą doświadczenia, są też członkami Koła Pszczelarskiego w Golinie, gdzie wymieniają się wiedzą i umiejętnościami z innymi znawcami tematu.

Aktualnie pasieka liczy około 120 rodzin pszczelich. Jest to pasieka wędrowna. Ule są przewożone w miejsca, gdzie kwitną rośliny, z których pszczoły zbierają nektar i pyłek (np. na pola rzepaku czy facelii, zagajniki akacjowe, aleje lipowe). Pan Radosław nawiązał wiele ciekawych znajomości z rolnikami z gminy Golina i nie tylko. Jego pszczoły zbierają pożytki na nadwarciańskich łąkach, na polach ukrytych w dolinie Warty. W zacisznych zagajnikach pszczoły pracowicie zapewniają ramki darami natury. Specjalna przyczepa pozwala zabrać kilkanaście uli na raz, co ułatwia pracę. Ule są wizytowane kilka razy w tygodniu i doglądane.

Pasieka „Teresa” sprzedaje różne rodzaje miodu: akacjowy, lipowy, rzepakowy, nawłociowy, wielokwiatowy, faceliowy.

Dostępne są w słoikach o różnej pojemności, a każdy jest opisany według zaleceń, z adresem pasieki. Państwo Stolarscy nie muszą prowadzić żadnych działań marketingowych, bo wierni klienci wracają do nich po więcej i polecają ich miód znajomym. Oprócz miodów sprzedawany jest również pyłek kwiatowy i propolis. Ostatnio dodali do oferty kremowany miód rzepakowy, który po napowietrzeniu nabiera konsystencji masła – łatwo się rozsmarowuje i nie ścieka z kanapek – dzięki temu mniej brudzi i jest łatwiejszy w użyciu. Często pary młode zamawiają od nich miód w słoiczkach o małej pojemności jako słodkie podziękowanie dla gości weselnych. Gospodarstwo cały czas się rozwija, często bierze udział w kiermaszach organizowanych przez Dom Kultury w Golinie i zawsze ofiarowuje swoje produkty na akcję Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

Od roku 2019 pozyskiwanie i przygotowanie miodu do sprzedaży odbywa się w nowoczesnej pracowni wyposażonej w wiele maszyn i urządzeń, które ułatwiają pracę. Posiadają automatyczną odsklepiarkę, miodarkę, kremownicę, dekrystalizator czy suszarkę do pyłku. W budynku tym jest też miejsce na magazyn miodu, przechowywanie korpusów i ramek oraz mały warsztat, gdzie gospodarz przygotowuje i reperuje elementy uli na kolejny sezon. Praca w pasiece to nie tylko pozyskiwanie miodu, najpierw trzeba przygotować ule, wykonywać przeglądy (cotygodniowe), przewozić w odpowiednie miejsce. Okres późnoletni to czas leczenia pszczół i przygotowania rodzin do zimowania, karmienia i układania gniazd.

Oprócz prac ściśle związanych z pasieką państwo Stolarscy zajmują się również przekazywaniem wiedzy na temat pszczół. Pszczelarstwo to dla nich oprócz dodatkowego dochodu i pasji również przyjemna misja. Polega ona na opowiadaniu o pszczołach i ich ciekawym życiu, o ogromnej roli pszczół dla środowiska oraz o zagrożeniach dla zapylaczy związanych z działalnością człowieka i zanieczyszczeniem środowiska. Pani Arleta chętnie jeździ z pszczołami do szkół i przedszkoli. Możliwość oglądania pszczół z bliska (szklany ul), przymierzanie stroju pszczelarskiego, zagłębienie do prawdziwego ula, próbowanie różnych gatunków miodów to dla dzieci prawdziwa frajda, a przy okazji przekazywana jest wiedza na temat tych niezwykle pożytecznych i pracowitych owadów. ■

Źródła własne
Zdjęcia – archiwum prywatne p. Stolarskich

TARGI ROLNICZE KOŚCIELEC 2024

30 czerwca 2024 roku w Kościelcu

ORGANIZATOR

NOTOWANIA CEN

PRODUKTÓW ROLNICZYCH I ŚRODKÓW DO PRODUKCJI ROLNEJ W WIELKOPOLSCE

EWA WILCZEK | DZIAŁ EKONOMIKI I ZARZĄDZANIA GOSPODARSTWEM ROLNYM

Rejon I: Złotów, Piła, Chodzież, Czarnków-Trzcianka.

Rejon V: Wągrowiec, Gniezno, Września, Sępca.

Rejon II: Szamotuły, Międzychód, Nowy Tomyśl, Grodzisk Wlkp., Wolsztyn.

Rejon VI: Konin, Turek, Koło.

Rejon III: Kościan, Leszno, Gostyń, Rawicz.

Rejon VII: Krotoszyn, Jarocin, Pleszew, Kalisz.

Rejon IV: Oborniki, Poznań, Środa Wlkp., Śrem.

Rejon VIII: Ostrów Wlkp., Ostrzeszów, Kępno.

Targowisko, maj 2024										
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Żyto paszowe	zł/dt	66,00	61,47	57,00	60,00	59,00	58,00	66,00	61,07	
Pszenica paszowa	zł/dt	86,00	83,00	86,00	84,00	85,00	85,25	86,00	85,04	
Jęczmień paszowy	zł/dt	76,00	73,00	78,00	74,00	75,00	77,40	75,00	75,49	
Pszenżyto	zł/dt	72,00	68,81	73,00	70,00	68,00	67,60	73,00	70,34	
Mieszanka zbożowa	zł/dt	85,00	82,55	88,50	79,00	78,50	78,00	79,00	81,51	
Ziemniaki jadalne	zł/kg	2,38	2,58	2,60	2,70	2,63	2,40	2,59	2,65	2,57
Marchew jadalna	zł/kg	4,33	4,60	4,83	4,67	4,57	4,45	4,25	4,30	4,50
Pietruszka korzeń	zł/kg	8,25	8,66	8,27	8,32	8,77	8,50	8,85	8,83	8,56
Buraczki czerwone	zł/kg	3,83	3,50	3,25	3,25	3,57	3,83	3,75	3,17	3,52
Seler	zł/kg	7,80	7,35	7,67	7,45	7,47	7,67	7,76	7,67	7,60
Por	zł/kg	8,33	7,90	7,83	8,20	8,67	8,83	8,27	8,80	8,35
Pomidory	zł/kg	11,25	11,50	11,75	11,97	12,00	12,00	13,00	11,92	
Ogórki	zł/kg	9,90	10,00	9,75	9,78	9,80	9,50	9,50	9,75	
Prosię (15 kg)	zł/szt						180,00		180,00	
Cielę (40kg)	zł/szt		1175,00				1700,00		1437,50	
Krowy	zł/szt		6500,00				7000,00		6750,00	
Jaja	zł/szt	1,07	1,04	1,13	0,90	1,35	1,10	1,08	1,07	1,09
Ziemniaki jadalne wczesne	zł/dt	235,00	234,00		232,00		233,00		232,00	233,20
Kapusta biała	zł/kg	3,23	3,90	3,67	3,27	3,60	3,57	3,75	4,00	3,62
Jabłka deserowe	zł/kg	4,25	3,95	4,17	4,58	4,37	4,50	4,58	4,20	4,32
Truskawki	zł/kg	18,00	18,75				18,00	18,00		18,19
Pomidory spod osłon - malinowe	zł/kg	11,90		11,85			12,50	11,75	12,70	12,14
Ogórki spod osłon - długie	zł/kg	8,70		8,15	8,73		8,50		8,33	8,48

Przedsiębiorstwa zbożowo-młynarskie i zakłady przetwórcze, maj 2024										
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Żyto konsumpcyjne	zł/dt	59,00	57,00	57,00	59,13	58,59		59,38	60,15	58,61
Pszonka konsumpcyjna	zł/dt	82,56	83,50	82,50	81,36	81,59		84,00	82,00	82,50
Jęczmień konsumpcyjny	zł/dt	65,40	67,00	67,50	64,32	64,36		65,85	67,50	65,99
Pszonka paszowa	zł/dt	68,15	69,00	68,50	67,75	67,87	70,00	71,20	69,13	68,95
Żyto paszowe	zł/dt	51,54	50,50	50,00	49,90	51,45	49,50	52,65	52,68	51,03
Jęczmień paszowy	zł/dt	62,49	61,50	61,90	63,85	61,56	62,50	64,35	64,50	62,83
Pszenżyto	zł/dt	62,00	62,00	61,50	61,36	61,70	63,00	63,50	63,45	62,31
Owies	zł/dt	74,90	74,00	73,50	75,00	74,41		73,00	72,50	73,90
Kukurydza na ziarno	zł/dt	73,00		72,50	72,00	71,90		73,50		72,58
Groch	zł/dt	101,80			102,00	103,26				102,35
Mak	zł/dt									
Gryka	zł/dt				180,00					180,00
Łubin słodki	zł/dt	98,50			102,00	100,00				100,17
Ziemniaki przemysłowe	zł/dt	31,00								31,00

Usługi, maj 2024										
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
1 godz. najmu pracownika	zł/h	34,00	36,75	34,60	36,25	34,50	34,67	35,50	34,67	35,12
Orka pługiem 3-skib ciągnik do 60 KM	zł/h	215,00	211,67	225,00	225,00	220,00	225,00	217,50	220,00	219,90
Orka pługiem 3-skib ciągnik pow. 60 KM	zł/h	298,00	293,00	296,67	297,00	294,00	296,67	295,00	296,00	295,79
Podorywka	zł/h	211,86	215,00	213,33	210,00	210,00	195,00	198,00	199,00	206,52
Kultywatorowanie	zł/h	205,00	196,00	198,00	197,00	200,00	200,00	198,00	199,00	199,13
Talerzowanie	zł/h	225,00	210,00	210,00	215,00	220,00	215,00	215,00	225,00	216,88
Bronowanie	zł/h	189,00	187,00	179,00	180,00	186,00	180,00	183,00	185,00	183,63
Agregat uprawowy	zł/h	237,00	230,00	232,00	230,00	230,00	235,00	230,00	235,00	232,38
Agregat uprawowo-siewny	zł/h	268,00	265,00	262,50	265,00	260,00	265,00	260,00	263,00	263,56
Siew siewnikiem zbożowym	zł/h	225,00	223,00	224,00	223,00	225,00	225,00	224,00	226,67	224,46
Siew siewnikiem punktowym	zł/h	215,00	215,00	205,00	210,00	212,50	210,00	208,00	210,00	210,69
Sadzenie ziemniaków	zł/h		198,00	210,00	205,00	200,00		200,00	199,00	202,00
Roztrząsacz obornika+ladowacz	zł/h	375,00	373,33	373,33	370,00	371,00	371,00	372,50	373,00	372,40
Rozsiewacz wapna	zł/h	177,00	175,00	172,00	177,00	177,00	173,33	175,00	173,00	174,92
Opryskiwacz zawieszany	zł/h	155,00	148,00	148,33	149,00	152,50	155,00	150,00	155,00	151,60
Kosiarka rotacyjna	zł/h	170,00	170,00	164,00	170,00	167,50	170,00	165,00	167,00	167,94
Kosiarka-sieczkarnia	zł/h	646,00	655,00	647,00	648,00	655,00	650,00	655,00	649,00	650,63
Kombajn zbożowy	zł/h	480,00	472,00	473,00	474,00	478,00	474,00	476,25	475,00	475,28
Kombajn zbożowy zbiór kukurydzy na ziarno	zł/h	540,00	540,00	534,00	535,00	535,00	538,00	537,00	540,00	537,38
Kombajn do ziemniaków	zł/h	370,00	380,00	375,00	375,00	375,00	385,00	370,00	385,00	376,88
Kombajn do buraków	zł/h	925,00	900,00	900,00	900,00	910,00	925,00	920,00	916,00	912,00
Prasa do słomy kostkująca wielkogabarytowa	zł/h	228,00	228,00	229,00	237,00	236,67		229,00	237,00	232,10
Prasa do słomy (zwijająca)	zł/h	233,00	235,00	234,17	233,00	233,00		234,00	235,00	233,88
Ciągnik U-3512 (lub inny do 60 KM) z 1 przyczepą	zł/km	7,12	6,85	7,33	7,35	7,37	7,00	6,85	6,90	7,10
Ciągnik U-3512 (lub inny do 60 KM) z 2 przyczepami	zł/km	5,86	5,85	5,83	6,00	5,90	6,00	6,70	6,35	6,06

Małe ubojnie i przetwornie - dzienny ubój do 400 szt., maj 2024										
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Żywiec wieprzowy kl. I	zł/kg	7,01	6,61	6,96	7,46	7,51	6,93	7,28	7,38	7,14
Żywiec wieprzowy wybrakowany	zł/kg	4,69	4,87	4,91	5,20	4,68	4,70	4,90	4,90	4,86
Żywiec wołowy kategoria A	zł/kg	11,49	11,30	11,66	11,14	11,84	11,73	11,80	11,00	11,50
Żywiec wołowy wybrakowany	zł/kg	7,50	7,64	7,12	7,10	7,41	8,40	8,20	8,05	7,68

Duże Zakłady Przetwórcze - dzienny ubój powyżej 400 szt., maj 2024										
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Żywiec wieprzowy kl. I	zł/kg			6,90	6,47			6,71		6,69
Żywiec wieprzowy wybrakowany	zł/kg			5,00	5,20			4,93		5,04
Żywiec wołowy kategoria A	zł/kg			11,00	11,00			10,90		10,97
Żywiec wołowy wybrakowany	zł/kg			7,00	7,10			7,20		7,10

Prywatni oferenci, maj 2024										
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Prowit LP	zł/dt	325,00	330,00	336,00	350,00	325,00	340,00	340,00	355,00	355,13
Prowit T	zł/dt	310,00	310,00	314,67	315,50	315,00	325,00	320,00	313,00	315,40
Mieszanka PW	zł/dt	249,00	254,00	250,00	245,60	248,67	263,00	254,00	255,00	252,41
Mieszanka PT-1	zł/dt	196,20	197,00	215,00	210,00	195,33	195,27	210,00	195,00	201,73
Mieszanka PT-2	zł/dt	195,00	196,00	190,00	200,00	195,67	195,77	200,00	196,00	195,80
Mieszanka L	zł/dt	213,00	215,00	226,50	225,00	222,33	218,00	217,00	220,00	219,60
Mieszanka CJ	zł/dt	234,00	252,00	236,25	234,00	253,33	234,67	245,00	247,39	242,08
Mieszanka B	zł/dt	205,00	205,00	210,00	219,00		210,00	212,00	215,00	210,86
Koncentraty 10%-owe dla:										
loch	zł/dt	325,00	310,00	313,33	320,00	330,00	300,00	300,00	310,00	313,54
prosiąt	zł/dt	360,00	355,00	349,00	357,50	357,00	353,00	348,00	356,00	354,44
warchlaków	zł/dt	350,48	345,50	345,00	360,00	345,00	358,00	348,00	348,50	350,06
tuczniaków	zł/dt	358,48	361,00	356,00	356,00	357,00	360,33	358,00	359,00	358,23
Koncentraty 15%-owe dla:										
loch	zł/dt			357,00	356,00	359,00			358,00	357,50
prosiąt	zł/dt			400,00	405,00	400,00			402,00	401,75
warchlaków	zł/dt		376,00	380,00	380,00	374,00		376,00	375,00	376,83
tuczniaków	zł/dt	343,00	344,00	345,00	350,67	346,00		347,00	345,00	345,81
Koncentraty 20%-owe dla:										
loch	zł/dt	356,00	350,00	350,00	353,00	352,00	354,00	360,50	355,00	353,81
prosiąt	zł/dt	354,78	354,67	356,67	353,00	353,00	355,00	359,00	359,00	355,64
warchlaków	zł/dt	370,00	370,00	372,00	373,00	379,50	374,00	375,00	376,00	373,69
tuczniaków	zł/dt	329,00	330,00	331,00	330,00	331,00	332,00	333,00	333,33	331,17
Inne pasze:										
śruta sojowa	zł/dt	296,00	297,00	297,00	301,50	298,00	299,00	300,00	301,67	298,77
śruta rzepakowa	zł/dt	173,00	172,25	172,00	174,00	172,00	173,00	174,00	175,00	173,16
otręby pszenne	zł/dt	93,00	92,00	89,00	90,25	88,00	91,50	89,00	92,00	90,59
otręby żytnie	zł/dt	87,00	81,00	82,00	82,00	83,00	84,50	85,00	86,00	83,81
Nawozy mineralne:										
Mocznik (46%)	zł/dt	234,33	231,00	230,00	232,75	231,00	232,00	235,00	232,00	232,26
Saletra amonowa (34%)	zł/dt	192,00	195,80	191,00	191,00	190,00	194,33	192,00	194,00	192,52
Saletrzak (28%)	zł/d									

Owoce i warzywa (sprzedaż hurtowa przez rolnika), maj 2024										
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Jabłka deserowe	zł/kg	3,60	3,90	3,45	3,75		3,75	3,50	3,37	3,61
Wiśnie	zł/kg									
Truskawki	zł/kg			17,00	19,00		18,00	17,00		17,75
Pomidory gruntowe do przetwórstwa	zł/kg				10,00		10,00			10,00
Ogórki gruntowe	zł/kg	8,20	7,90	7,67	7,80		7,00	7,00		7,60
Papryka czerwona	zł/kg	13,50	12,00	11,63	10,58		13,00			12,14
Papryka zielona	zł/kg	13,50	13,00	12,50	11,75		11,00			12,35
Marchew jadalna	zł/kg	3,60	3,90	3,33	3,78	3,35	3,00	3,26	2,93	3,39
Pietruszka - korzeń	zł/kg	7,30	7,70	7,90	6,90		7,00	7,80	6,90	7,36
Buraczki czerwone	zł/kg	2,50	2,60	2,84	2,93		2,50	2,93	2,47	2,68
Seler	zł/kg	6,00	6,10	6,28	6,73		6,50	6,65	6,33	6,37
Por	zł/kg	5,60	5,75	5,73	5,24		5,50	5,35	6,00	5,60
Cebula	zł/kg	2,45	2,65	2,33	2,78	2,57	2,80	2,63	2,47	2,58
Kapusta biała	zł/kg	3,00	3,15	3,38	3,49		3,20	3,05	3,25	3,22
Ziemniaki jadalne	zł/dt	225,00	230,00	226,00	225,00	229,00	230,00	232,00	234,00	228,88
Jabłka do przetwórstwa	zł/dt				350,00		340,00			345,00
Ogórki spod osłon	zł/dt	800,00			790,00		800,00		785,00	793,75
Pomidory spod osłon	zł/dt	895,00		887,00	885,00		900,00		890,00	891,40
Kapusta biała wczesna	zł/dt	420,00							425,00	422,50
Ogórki spod osłon - długie	zł/dt	600,00		600,00	600,00		620,00	615,00	625,00	610,00
Pomidory spod osłon - malinowe	zł/dt	940,00		945,00	955,00		960,00	945,00	950,00	949,17

Pozostałe ceny, maj 2024										
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Olej napędowy	zł/l	6,77	6,64	6,64	6,77	6,62	6,68	6,62	6,73	6,68
Cena sznurka do prasy	kl.	49,00	47,00	48,00	48,00	47,00	47,33	46,67	47,00	47,50
Cena siatki do prasy	zł/dt	405,00	407,00	407,00	405,00	405,00	406,67	407,00	406,67	406,17
Słoma żytnia	zł/dt	34,00	34,50	37,00	37,00	35,00	34,00	34,50	34,00	35,00
Słoma jęczmienna	zł/dt	34,00	34,00	38,00	38,00	37,67	34,67	35,50	35,00	35,85
Słoma pszenna	zł/dt	34,00	34,60	35,00	36,00	35,67	34,00	34,00	35,00	34,78
Siano łąkowe	zł/dt	61,00	62,40	64,00	65,00	61,00	62,00	62,00	63,00	62,55
Obornik	zł/dt	18,00	18,90	19,00	21,00	20,00	19,00	19,50	19,67	19,38
Wapno węglanowe (bez kosztów transportu)	zł/dt	51,00	50,00	52,00	51,00	49,00	48,00		50,00	50,14
Wapno tlenkowe (bez kosztów transportu)	zł/dt		38,00	40,00		39,00	37,00		39,00	38,60
Cielę 40 kg	zł/szt	1235,00	1240,00	1235,00	1235,00	1240,00	1245,00	1240,00	1250,00	1240,00
Młódzież bydłęca 50 kg	zł/szt	2470,00	2445,00	2455,00	2455,00	2455,00	2460,00	2465,00	2465,00	2458,75
Jałówka hodowlana	zł/szt	6700,00	6670,00	6660,00	6670,00	6680,00	6700,00	6690,00	6700,00	6683,75
Łoszka hodowlana	zł/szt	1215,00	1215,00	1250,00	1240,00	1250,00	1225,00	1225,00	1245,00	1233,13
Koszty wizyty weterynarza	zł/wizytę	155,00	154,00	155,00	157,50	156,00	157,00	159,00	158,00	156,44
Inseminacja lochy (nasienie+usługa)	zł	62,00	66,00	63,00	65,00	66,00	63,00	64,00	65,00	64,25
Inseminacja krowy (nasienie+usługa)	zł	117,00	120,00	119,00	119,00	120,00	117,00	118,00	119,00	118,63
Krowa użytkowa	zł/szt	5900,00	6020,00	6100,00	6250,00	5900,00	6000,00	5950,00	5900,00	6002,50
Jednostka zbożowa	zł/dt	64,27	63,75	63,48	64,13	63,82		65,30	64,70	64,21

Mleko, maj 2024										
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Mleko - średnia cena w kl.extra	zł/l	2,16	2,28	1,86	1,71	2,23	1,80	2,02	2,04	2,01

PRENUMERATA:

Bezpośrednio w redakcji można zamówić prenumeratę indywidualną lub zbiorową na dowolny okres. Na prenumeratę zbiorową, powyżej 10 egzemplarzy czasopisma, udzielamy 25% rabatu.

Opłatę za wysyłkę należy przelać na rachunek Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu, ul. Sieradzka 29, 60-163 Poznań, numer konta: 31 1130 1088 0001 3152 0620 0003.

Adres, na który mamy wysyłać czasopismo należy wysłać do redakcji pocztą lub mailem: poradnik.gospodarski@wodr.poznan.pl, razem z dowodem wpłaty.

KOSZT PRENUMERATY:

ROCZNEJ

0,00 zł – odbiór u doradcy
39,82 zł – z wysyłką pocztową

PÓŁROCZNEJ

0,00 zł – odbiór u doradcy
21,72 zł – z wysyłką pocztową

Realizując obowiązek informacyjny, wynikający z art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, str. 1) – dalej RODO, Zamawiający informuję, że:

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych (ADO) jest Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu 60-163 Poznań, ul. Sieradzka 29, adres mailowy: wodr@wodr.poznan.pl, tel. 61 868 52 72.

2. W sprawach związanych z ochroną danych osobowych może Pani/Pan kontaktować się z powołanym przez ADO Inspektorem Ochrony Danych, na adres mailowy: iod@wodr.poznan.pl.

3. Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane na podstawie:

a) art. 6 ust. 1 lit. b) RODO, w celu realizacji zamówienia na prenumeratę miesięcznika „Poradnik Gospodarski”,

b) Art. 6 ust. 1 lit. c) w celu rozliczenia opłat za prenumeratę miesięcznika.

4. Odbiorcami Pana/Pana danych mogą być:

a) podmioty uprawnione do obsługi doręczeń (kurierzy, operatorzy pocztowi),

b) podmioty, którym powierzaliśmy przetwarzanie danych osobowych na podstawie odrębnych umów (np. serwis sprzetu IT),

c) organy i podmioty upoważnione z mocy prawa.

5. Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane przez okres 5 lat od zakończenia roku kalendarzowego, w którym nastąpiła rezygnacja z prenumeraty i została wystawiona ostatnia faktura/rachunek.

6. Pani/Pana dane osobowe nie będą profilowane oraz poddawane zautomatyzowanym procesom decyzyjnym.

7. Pani/Pana dane nie będą przekazywane do Państw trzecich oraz organizacji międzynarodowych i nie będą podlegały transgranicznemu przetwarzaniu.

8. Ma Pani/Pan prawo dostępu do treści swoich danych osobowych, do ich sprostowania, usunięcia w zakresie wynikającym z przepisów prawa, ograniczenia ich przetwarzania, wniesienia sprzeciwu wobec ich przetwarzania, a także prawo do przeniesienia swoich danych osobowych.

9. Ma Pani/Pan prawo wnieść skargę do organu nadzorczego, tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (ul. Stawki 2, 00 - 193 Warszawa).

Redakcja zastrzega sobie prawo dokonywania przeróbek i skrótów w tekstach. Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych i nie odpowiada za treść reklam i ogłoszeń.

KALENDARZ WYDARZEŃ 2024

DATA WYDARZENIA	NAZWA WYDARZENIA	MIEJSCE IMPREZY	ORGANIZATOR GŁÓWNY
8-9 czerwca	XXX Wielkopolskie Targi Rolnicze Sielinko 2024	Sielinko ul. Parkowa 2, 64-330 Opalenica	Organizator: Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu
8-9 czerwca	Dni Pola 2024	Sielinko ul. Parkowa 2, 64-330 Opalenica	Organizator: Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu
8-9 czerwca	V Regionalna Wystawa Zwierząt Hodowlanych	Sielinko ul. Parkowa 2, 64-330 Opalenica	Organizator: Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu Współorganizator: branżowe związki hodowlane, hodowcy indywidualni
16 czerwca	Marszewskie Dni Pola	Marszew 25, 63-300 Pleszew, siedziba PZDR nr 7	Organizator: Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu
30 czerwca	Targi Rolnicze Kościelec 2024	ul. Turecka 6 62-604 Kościelec	Organizator: Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu
14 lipca	Premiowanie Żrebiąt Związku Hodowców Koni Wielkopolskich 2024	Sielinko ul. Parkowa 2, 64-330 Opalenica	Organizator: Związek Hodowców Koni Wielkopolskich Współorganizator: Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu
29 września	Chów i hodowla małych przeżuwaczy	Sielinko ul. Parkowa 2, 64-330 Opalenica	Organizator: Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu Współorganizator: branżowe związki hodowlane, hodowcy indywidualni
6 października	Jesienne Targi Rolno-Ogrodnicze AGROMARSZ Zielona energia w wielkopolskich gospodarstwach - świadomy wybór	Marszew 25, 63-300 Pleszew, siedziba PZDR nr 7	Organizator: Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu
10 października	Dzień kukurydzy 2024	Sielinko ul. Parkowa 2, 64-330 Opalenica	Organizator: Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu
listopad	Krajowa Wystawa Gołębi Młodych Rasowych, Królików i Drobiu Ozdobnego	Sielinko ul. Parkowa 2, 64-330 Opalenica	Organizator: Poznański Związek Hodowców Gołębi Rasowych i Drobiu Ozdobnego Współorganizator: Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu

UBEZPIECZENIE POMOCNIKA ROLNIKA

Zgłoszenie przez rolnika pomocnika do ubezpieczenia w KRUS jest obowiązkowe. Obowiązek ten wynika z przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz ustawy o świadczeniu opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Brak ubezpieczenia pomocnika w KRUS pozbawia go prawa do świadczeń z tytułu wypadku przy pracy w gospodarstwie rolnika oraz do świadczeń z ubezpieczenia zdrowotnego w okresie wykonywania pomocy.

ELŻBIETA WILK | POWIAT KOLSKI

Pomocnikiem rolnika może być osoba pełnoletnia, świadcząca odpłatnie pomoc rolnikowi przy zbiorach na podstawie umowy o pomocy przy zbiorach posiadająca obywatelstwo polskie i uprawniona do wykonywania pracy. Uprawniona do wykonywania pracy na terytorium RP na podstawie art. 87 ustawy z dnia 20.04.2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2018r. poz. 1265, z późn. zm.) lub zwolniona na podstawie przepisów szczególnych z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę.

Pomocnikiem rolnika może być również inny rolnik bądź małżonek rolnika, domownik prowadzący własne gospodarstwo rolne, którzy stale wykonują stałą pracę w swoim gospodarstwie rolnym i z tego tytułu podlegają ubezpieczeniu w KRUS bez względu na zakres tego ubezpieczenia.

Pomocnikiem rolnika może być także osoba ubezpieczona w ZUS, osoba mająca ustalone prawo do emerytury lub renty albo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Czynności związane z pomocą przy zbiorach zawarte w ustawie:

1. Zbieranie chmielu, owoców, warzyw, tytoniu, ziół lub roślin zielarskich.
2. Usuwanie zbędnych części roślin.
3. Klasyfikowanie lub sortowanie zebranych w/w roślin oraz przygotowywanie wymienionych zbiorów do transportu, przechowywania, sprzedaży lub związane z pielęgnowaniem i poprawą jakości plonów.

Inne niż wymienione w ustawie czynności wykonywane w gospodarstwie rolnym nie mogą być objęte umową o pomocy przy zbiorach.

Umowa o pomocy przy zbiorach to nowy rodzaj umowy cywilnoprawnej zawierana pomiędzy rolnikiem a pomocnikiem rolnika. Umowę zawiera się na piśmie przed rozpoczęciem świadczenia pomocy. Łączny czas świadczenia pomocy na podstawie zawartej umowy (jednej lub kilku) nie może przekroczyć w roku kalendarzowym 180 dni. Każdej ze stron umowy przysługuje prawo jej wypowiedzenia. Umowa ulega rozwiązaniu z upływem dnia, w którym została wypowiedziana, chyba że strony w umowie postanowiły inaczej.

Limit 180 dni okresu świadczenia pomocy przy zbiorach przez pomocnika rolnika na podstawie umowy nie ma zastosowania do umów zawieranych z obywatelami Ukrainy, którzy przybyli do Polski z terytorium Ukrainy od dnia 24 lutego 2022 roku. W związku z konfliktem zbrojnym na terytorium

Ukrainy przepisy ustawy z dnia 12 marca 2022 roku (art. 2 ust. 1) przewidują możliwość zawierania umowy o pomocy przy zbiorach na dłuższy okres tj. na okres ich legalnego pobytu na terytorium RP. Nowelizacja przepisów ustawy z dnia 12.03.2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa dopuszcza od 28.01.2023 roku świadczenie pomocy pomocnika rolnika przy wykonywaniu wszystkich prac związanych z prowadzeniem działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej przez obywatela Ukrainy. Zakres tej pomocy powinien być zapisany w zawartej umowie o pomocy przy zbiorach.

Rolnik, który podpisał umowę z pomocnikiem przy zbiorach jest zobowiązany do zapewnienia pomocnikowi odpowiednich narzędzi niezbędnych do świadczenia pomocy przy zbiorach. Pomocnik, który zawarł umowę z rolnikiem na świadczenie pomocy jest zobowiązany do osobistego świadczenia tej pomocy.

Wykonywanie wyżej wymienionych czynności na podstawie umowy o pomocy przy zbiorach nie stanowi zatrudnienia w rozumieniu Kodeksu Pracy.

Pomocnika do ubezpieczenia w KRUS zgłasza rolnik, który:

- sam podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników niezależnie od trybu podlegania ubezpieczeniu (z mocy ustawy lub na wniosek),
- podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu, bądź ma ustalone prawo do emerytury lub renty lub prawo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych,
- nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników, a nawet nie figuruje w ewidencji KRUS ale prowadzi na własny rachunek działalność rolniczą w gospodarstwie rolnym.

Pomocnika do ubezpieczenia w KRUS rolnik zgłasza w ciągu 7 dni od dnia zawarcia umowy przy zbiorach, lecz nie później niż przed upływem okresu, na który umowa została zawarta.

Podleganie przez pomocnika równolegle ubezpieczeniu społecznemu w KRUS lub ZUS nie zwalnia rolnika z obowiązku zgłoszenia do ubezpieczenia w KRUS takiego pomocnika oraz z obowiązku opłacania za niego składek zarówno na ubezpieczenie wypadkowe, chorobę i macierzyńskie jak i na ubezpieczenie zdrowotne.

Przepisy nie dają możliwości zgłoszenia do ubezpieczenia zdrowotnego członków rodziny pomocnika. ■

Źródła:
Strona Internetowa KRUS

POLDRONY

Wielkopolski Rolniku, skorzystaj z usługi POLDRONY

Gospodarzu, jeżeli w Twojej kukurydzy pojawiła się omacnica prosowianka, albo na uprawie zwierzęta poczyniły szkody, jeżeli chcesz udokumentować suszę lub inne straty na potrzeby ubezpieczenia lub starając się o dopłaty skorzystaj z pomocy specjalistycznego DRONA.

Zadzwoń i skontaktuj się ze swoim doradcą, a Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego przygotuje indywidualną ofertę, zgodną z potrzebami gospodarstwa oraz przedstawi ofertę atrakcyjną cenowo. Po jej akceptacji wykonamy usługę i udokumentujemy jej efekty przy pomocy dedykowanego oprogramowania.

USŁUGI Z WYKORZYSTANIEM DRONÓW DLA MAŁYCH I ŚREDNICH GOSPODARSTW

Zabieg biologicznej
ochrony roślin

Usługa termowizji
i szacowania strat

Mapowanie pól

Indywidualna wycena
dla gospodarstwa

Wielkopolski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego
w Poznaniu

61 868 52 72

www.wodr.poznan.pl

A MOŻE LAWENDA?

Dochody gospodarstw, szczególnie tych niewielkich, w ostatnich latach znacząco spadły zarówno w wyniku inflacji czy napływu wielu produktów rolnych zza naszej wschodniej granicy. Jednym ze sposobów, aby poprawić sytuację gospodarstw jest zmiana lub rozszerzenie profilu produkcji. Można tego dokonać dzięki wprowadzeniu nowych upraw, poprawie technologii uprawy, urozmaiceniu oferty gospodarstw przez wprowadzenie nowych produktów, dzięki szeroko rozumianemu przetwórstwu oraz usługom.

KINGA RZEŹNICZAK-SZKIEŁKA | POWIAT KALISKI

Jednym z pomysłów może być uprawa lawendy, która nie jest szczególnie trudna, ale na niewielkim areale wymaga, dużo pracy. I oczywiście nie można rozpatrywać uprawy lawendy tylko w kontekście pozyskania surowca zielarskiego. Pomysł na lawendowy biznes musi być dojrzały i dobrze przemyślany, bo tylko wtedy jest szansa na osiągnięcie sukcesu.

Przed podjęciem decyzji o założeniu lawendowej plantacji należy określić kierunek, w którym gospodarstwo będzie się rozwijało. A lawendę można sprzedawać na kilogramy lub tworzyć z niej świeże i suszone bukiety, woreczki zapachowe, mydła, dodatki ślubne, świece czy dekoracje okolicznościowe, a także pozyskiwać olejek lawendowy. Należy odpowiedzieć sobie na pytanie czy pozyskany surowiec będziemy sprzedawać jako bukiety czy jako surowiec do przemysłu zielarskiego, kosmetycznego, leczniczego. A może warto surowiec przetworzyć już na poziomie gospodarstwa, co spowoduje znaczny wzrost wartości dodanej produktu. Czy gospodarstwo będzie świadczyło usługi związane z plantacją lawendy, a jeśli tak, to jakie? Może to być organizacja sesji zdjęciowych, organizacja imprez okolicznościowych, lawendowych szkoleń, pokazów czy warsztatów wyrobu naturalnych kosmetyków. A z czasem ofertę gospodarstwa można rozbudować w oparciu o pokoje dla gości lub lawendowe SPA.

Warto również wziąć pod uwagę fakt że świadomość polskich konsumentów zdecydowanie wzrosła w ostatnich latach i rośnie nadal. Z roku na rok rośnie popyt na produkty naturalne i/lub ekologiczne takie jak: miody, ciasteczka, syropy, kosmetyki, mydła. Klienci coraz chętniej poszukują małych, rodzinnych przedsiębiorstw produkujących naturalne kosmetyki i ekologiczne produkty spożywcze. Również w agroturystyce można zauważyć wzmożone zainteresowanie, ale oferta musi być dostosowana do wymagań klienta a te są coraz wyższe.

Kiedy już odpowiemy na wszystkie te pytania i ułożymy plan rozwoju gospodarstwa oraz określimy kierunek uprawy lawendy, wtedy należy zapoznać się z dostępnymi w Polsce odmianami lawendy i wybrać takie odmiany, których wartość użytkowa będzie najlepiej spełniała założenia projektu.

Dobrym pomysłem jest również wzięcie udziału w szkoleniach lub kursach związanych uprawą, sprzedażą lub przetwórstwem lawendy. Na początku lawendowej przygody warto odwiedzić kilka różnych plantacji lawendy, porozmawiać i wymienić spostrzeżenia z właścicielami. Często są to otwarte osoby, które chętnie dzielą się swoją wiedzą i doświadczeniem. A jak wiadomo diabeł tkwi w szczegółach, dlatego pozyskiwanie informacji i praktycznych wskazówek jest nieocenione.

Po wybraniu odmiany lawendy konieczne jest znalezienie odpowiedniej szkółki, która przygotowuje zdrowy materiał szkółkarski. Lawendę można również wysiać lecz wymaga to dodatkowego czasu i wiedzy oraz ogranicza się jedynie do kilku odmian. W przypadku sadzonek wybór odmian jest znacznie większy. Dodatkową zaletą sadzonek jest szybsze uzyskanie kwiatostanów i pierwszych zbiorów.

Plantacja powinna być bardzo nasłoneczniona. Gleba sucha, nawet piaszczysta, ważne by była przepuszczalna, gdyż lawenda nie lubi stojącej wody. Natomiast odczyn gleby powinien być zasadowy. W przypadku lawendy wąskolistnej rośliny sadzimy w odstępach co 40-50 cm. Lawendę pośrednią sadzimy rzadziej co 60-70 cm. Natomiast odległość między rzędami roślin powinna wynosić 80 cm.

Aby zapewnić obfite kwitnienie roślin, należy je nawozić dwa razy w roku obornikiem, kompostem lub nawozami mineralnymi.

Praca przy lawendzie trwa niespełna cały rok. Pierwszą czynnością jest formujące cięcie roślin, które zaczynamy już w marcu. Wówczas rośliny przycinamy w kształcie kuli aby krzak był równo doświetlony co stymuluje roślinę do wypuszczania nowych silnych pędów. Również bardzo ważna jest cyrkulacja powietrza w krzaku lawendy, jej brak powoduje porażenie roślin przez choroby grzybowe. W kwietniu i maju należy

odchwaszczać plantację ręcznie lub chemicznie. Zbiory lawendy trwają od czerwca do września z niewielkimi przerwami.

Najczęściej zbiera się całe kwiaty, z których robi się bukiety sprzedawane w stanie świeżym lub w formie bukietów lawendę poddaje się suszeniu. Natomiast susz można wykorzystać na wiele sposobów. Dodatkowo dzięki suszeniu można uniknąć spiętrzenia pracy w niewłaściwych momentach oraz wydłużyć okres dostępności produktu.

We wrześniu lawenda może powtórzyć kwitnienie, ale jest ono mniej obfite w stosunku do pierwszego. Wrzesień to również miesiąc w którym można jeszcze wykonać cięcie korygujące. Natomiast grudzień i styczeń to czas na zasłużony odpoczynek.

GATUNKI LAWENDY

Rodzaj lawenda obejmuje około 41 gatunków, a do najbardziej popularnych należy lawenda wąskolistna i lawenda pośrednia.

Lawenda wąskolistna charakteryzuje się wydłużonymi, wąskimi listkami o srebrzysto-zielonej barwie ułożonymi nakrzyżlegle i zwartym pokrojem. Dorasta do 50 cm. Kwiatostany są lekko zaokrąglone na czubku, osadzone na 40 cm łodyżkach, a kwiaty wydzielają delikatny, zapach. Roślina ta dobrze radzi sobie w południowych rejonach Polski. Sadzona jest głównie w ogrodach, oraz na plantacjach. Najlepsze stanowiska pod uprawę lawendy to pola osłonięte od zimnych wiatrów i nasłonecznione, o glebach ciepłych, przepuszczalnych, piaszczystych o odczynie zasadowym.

Odmiany lawendy wąskolistnej:

- „Hidicote Blue” – mrozoodporna, kwiaty o ciemnej niebiesko-fioletowej barwie, miiodajna, nadaje się do suszu, bukietów, miódów i olejków.
- „Blue Scent” – nie w pełni mrozoodporna, zaleca się okrywanie młodych roślin na zimę agrowłókniną lub stroiszem, kwiaty o głębokiej, ciemnej, fioletowej barwie i intensywnym zapach, nadaje się do suszu, miodu i jako przyprawa.
- „Beate” – mrozoodporna, łodygi kwiatowe dorastają nawet do 50 centymetrów, kwiaty fioletowe, zwarty pokrój, nadaje się do bukietów, wrzecion i miódów.
- „Vera” – lawenda o cytrynowej nucie zapachowej. Zwarty pokrój, dorasta do 60 centymetrów, a łodygi dorastają do 50 centymetrów. Nadaje się do produkcji naturalnych kosmetyków lub wypieków

Lawenda pośrednia to gatunek mniej odporny na mróz, krzewy należy okrywać agrowłókniną. Charakteryzuje się małą liczbą suchych liści, dzięki czemu jest równie atrakcyjna zimą, co latem. Pokrój jest zwarty, a liście większe niż u lawendy wąskolistnej. Preferuje stanowiska słoneczne, dobrze znosi nadmiar wilgoci. Krzewy oraz kwiatostany, osiągają średnio 70 cm wysokości.

Odmiany lawendy pośredniej:

- „Grosso” – najbardziej znana odmiana, kwiaty o ciemnofioletowej barwie, zawierają duże stężenie olejków eterycznych. Odznacza się wysoką mrozoodpornością, mimo to dopiero co posadzone krzewy należy zabezpieczyć przed niskimi temperaturami. Nadaje się na bukiety, wrzeciona i olejki.
- „Provence” – liście ciemnozielone, krzewo intensywne, wroście, dorasta nawet do 100cm średnicy. Długie pędy kwiatowe nadają się do destylacji olejku, produkcji suszu i wrzecion.

Odmian lawendy jest bardzo dużo. Sposobów na jej wykorzystanie też jest niemało. Każdy może znaleźć coś dla siebie, a ogranicza nas tylko wyobraźnia. Ważne, aby podjęta decyzja o rozpoczęciu lawendowego biznesu była dobrze przemyślana i uwzględniała kilka sposobów wykorzystania lawendy dla osiągnięcia zysku. ■

Źródła:

prof. dr hab. Ewa Osińska, dr Ewelina Pióro-Jabrucka Uprawa i przetwórstwo ziół (2022)

prof. dr hab. Ewa Osińska, dr hab. Beata Fornal-Pieniak Uprawa i przetwórstwo lawendy

FUNDUSZE EUROPEJSKIE KSZTAŁTUJĄ PRZYSZŁOŚĆ WIELKOPOLSKIEGO ROLNICTWA

Rozwój rynku rolno-spożywczego to ogromna inwestycja.

Dzięki technologii, innowacyjności, współpracy oraz finansowemu wsparciu, rolnictwo wielkopolskie ma szansę konkurować zdrową i wysokiej jakości żywnością, ograniczać koszty produkcji i jednocześnie rozwijać gospodarstwa w regionie.

MACIEJ ZIMNICKI | SEKCJA PROMOCJI I WYDAWNICTW

Projekty takie jak SmartAgriHubs i AgriFoodTEF mają sprawić, że innowacyjne i nowoczesne rolnictwo w Unii Europejskiej będzie się rozwijać dzięki własnej myśli inżynierskiej i przedsiębiorczości oraz zaradności rodzimych rolników. SmartAgriHubs to projekt zrealizowany również w Polsce, który miał na celu stworzenie rozległej paneuropejskiej sieci Centrów Innowacji Cyfrowych, przestrzeni do współpracy dla przedsiębiorstw, firm, instytucji, które pomagają wdrażać nowoczesne rozwiązania cyfrowe w rolnictwie.

Projekt AgriFoodTEF wystartował w ubiegłym roku i pomaga innowatorom rozwijać konkretne i praktyczne rozwiązania w rolnictwie z wykorzystaniem sztucznej inteligencji.

EKSPERYMENTY KOCHAJĄ INNOWACJE

Wśród sfinansowanych i zrealizowanych projektów w ramach SmartAgriHubs znalazły się bardzo ciekawe rozwiązania, takie jak: monitorowanie emisji amoniaku do atmosfery, aplikacja do śledzenia łańcucha dostaw, zarządzanie winnicą, roboty wykorzystywane w rolnictwie. Wśród wielkopolskich podmiotów, które otrzymały wsparcie finansowe znalazły się: Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Sieć Badawcza Łukasiewicz – Poznański Instytut Technologiczny oraz Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu (WODR). Z ich i innych partnerów udziałem powstały projekty służące optymalizacji nawożenia na podstawie danych satelitarnych, w pełni zautomatyzowane szklarnie do mikro-upraw na potrzeby inteligentnego rolnictwa oraz usługa Poldrony, która wykorzystuje bezzałogowe statki powietrzne do wykonania czterech zabiegów na polu. Usługę Poldrony przygotowały i realizują: WODR z firmą NeticTech.

DRONY WISZA NAD POLEM

Rolnicy w Wielkopolsce chętnie sięgają po rozwiązania, które pomagają im szybko rozwiązywać bieżące problemy bez wysokich nakładów finansowych. Dlatego kontaktują się z WODR w Poznaniu, aby z pomocą drona i specjalnych programów informatycznych przeprowadzić na polu zabieg biologicznej ochrony kukurydzy przed szkodnikiem – omacnicą prosowianką – bez użycia środków chemicznych.

Właściciele dużych areałów przynajmniej raz na dwa lata wykonują tzw. mapowanie pól, dzięki któremu otrzymują

zalecenia i porady na temat agrotechniki uprawy, nawożenia, ochrony roślin oraz innych aspektów mogących wpływać na poprawę warunków wegetacji roślin i zwiększenia plonu.

Dzięki usłudze Poldrony rolnicy mają możliwość szacowania strat w swoich uprawach lub innych użytkach powstałych w wyniku np. działalności zwierząt lub niekorzystnych warunków atmosferycznych. Program nie tylko mierzy uszkodzoną powierzchnię, ale również oblicza wysokość strat, a rolnik może występować o odszkodowanie, dysponując rzetelną dokumentacją.

SZTUCZNA INTELIGENCJA JUŻ JEST NA POLU

Cyfryzacja to jednak dopiero początek zapoczątkowanych zmian. Popularność tematu i korzyści mogące wynikać z adaptowania do rolnictwa sztucznej inteligencji (AI) dotarły również do Sielinka k. Opalenicy. Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego przygotował na swoich poletkach specjalną strefę upraw wielkości 80 hektarów do testowania urządzeń i rozwiązań wspomaganych AI. Mogą z niej skorzystać małe i średnie przedsiębiorstwa oraz startupy, których nie stać na własne zaplecze badawcze.

Tymczasem w Sielinku możliwości testów na uprawach jest wiele, wśród nich warto wymienić: pielnie, wysiew, opryski, ocena stanu gleby na podstawie danych satelitarnych, czy potrzeba racjonalnego i oszczędnego wykorzystania wody w rolnictwie. W ramach nowego programu Komisji Europejskiej pod nazwą AgriFoodTEF możliwe staje się już nie tylko zaprojektowanie rozwiązania cyfrowego, ale również sprawdzenie go w warunkach kontrolowanych na poletkach, a następnie w warunkach już rzeczywistych prac polowych. W tym celu do programu zostało zaproszonych blisko sto gospodarstw demonstracyjnych współpracujących z WODR. Projekt AgriFoodTEF jest finansowany z Programu Digital Europe oraz FENG NCBiR (po 50%). AgriFoodTEF realizuje konsorcjum międzynarodowe wiodących instytucji zajmujących się sztuczną inteligencją. W polskiej części liderem jest Sieć Badawcza Łukasiewicz – Poznański Instytut Technologiczny, a uczestnikami Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe oraz WODR. Wartość projektu (tylko w Polsce), który umożliwia taką współpracę na wielu poziomach współpracy wynosi 24.867.319 zł. Jego zakończenie zaplanowano na koniec 2027 roku. ■

WIELKOPOLSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO OD 2016 ROKU REALIZUJE PROJEKTY W PROGRAMACH HORYZONT 2020, HORYZONT EUROPA I DIGITAL EUROPE. SĄ TO PROJEKTY MIĘDZYKRAJOWE, FINANSOWANE BEZPOŚREDNIO ZE ŚRODKÓW KOMISJI EUROPEJSKIEJ.

- Foodie
- SmartAgriHubs
- Demeter
- Fairshare
- AI4EOSC
- Datamite
- OpenAgri
- ScaleAgData
- AgrifoodTEF

POBIERANIE PRÓB GLEBOWYCH ORAZ ICH WŁAŚCIWE OZNACZENIE

Badanie zasobności gleby w składniki podstawowe (P, K, Mg) oraz odczyn pH, a także mikroelementy powinno być stałym elementem jesiennych prac polowych.

Natomiast wiosną nie powinniśmy zapomnieć o badaniu zawartości N_{min}.

Jak pobrać próby glebowe oraz jakie są ceny za podstawowe analizy?

ELIZA NOWAK | POWIAT GRODZISKI

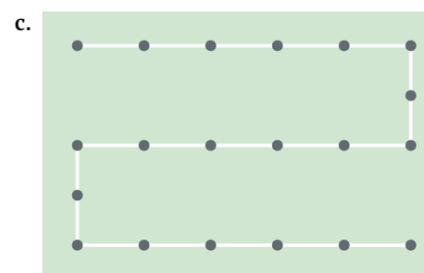
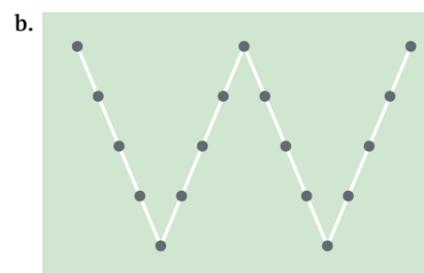
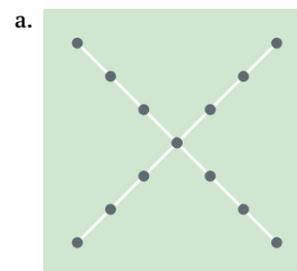
Badanie gleby dokładnie określa skład gleby, co pozwala na dostarczenie składników w formie nawozów naturalnych i mineralnych w odpowiednich ilościach. Ich działanie będzie wówczas bardziej efektywne, a jest to ważne dla uzyskania optymalnych plonów przy stale rosnących cenach nawozów mineralnych. Korzyści, jakie możemy określić z badań gleby, to przede wszystkim: zdrowa gleba i plony, ochrona środowiska, oszczędności, zwiększenie efektywności gospodarstwa.

JAKIE PARAMETRY PODCZAS BADANIA GLEB NAJLEPIEJ SPRAWDZIĆ?

Ważne jest, aby badania gleby wykonać w akredytowanym laboratorium lub za pomocą sprawdzonych urządzeń do jej analizy, wówczas mamy pewność co do rzetelności otrzymanych przez nas wyników. Warto się zastanowić, jakie parametry chcemy sprawdzić w naszym badaniu i do czego wyniki mają być nam potrzebne. Zarówno Stacje Chemiczno-Rolnicze jak i szereg firm świadczących owe usługi posiada pełen wachlarz różnego rodzaju pomiarów. Zarówno tych podstawowych, jak pH, fosfor, potas, magnez do bardzo szczegółowych jak nawet pozostałości metali ciężkich czy innych substancji w roślinach. Rolnicy, którzy regularnie, tj. co 4 lata, wykonują badania gleby, mogą rozważyć rozszerzenie badania o takie analizy, jak mikroelementy czy zawartość próchnicy.

JAK ZATEM ZABRAĆ SIĘ ZA POBIERANIE PRÓB GLEBOWYCH?

Przed przystąpieniem do pobierania prób należy sporządzić szkic pól gospodarstwa. Na polach zaznaczyć uprawy, gdyż jedna próba ogólna powinna być z obszaru użytku rolnego o zbliżonych warunkach przyrodniczych, agrotechnicznych i nie może przekroczyć powierzchni 4 ha. Aby sporządzić próbę ogólną należy pobrać do 20 próbek pierwotnych wg. schematu:

Próba ogólna tj. uśredniona powinna ważyć około 0,5 kg. Można ją pobrać do specjalnych kartoników lub woreczków. Pobranie prób odbywa się za pomocą laski glebowej, szpadla, łopatkę lub świdra z wierzchniej warstwy gleby 0-20 cm, kolejno wykonując następujące czynności:

- rolę świeżo zaoraną przydepnąć;
- pionowo ustawić laskę do powierzchni gleby;
- wcisnąć laskę do oporu;
- wykonać pełen obrót i wyjąć laskę;
- zawartość przenieść do pojemnika np.: wiaderka;
- po pobraniu wszystkich próbek pojedynczych, całość wymieszać i napełnić kartonik lub woreczek.

Prób nie należy pobierać: na obrzeżach pola do 5 m, w miejscach po stogach i kopcach, w rowach, bruzdach, kretowiskach, zwirowiskach, w zagłębieniach i ostrych wzniesieniach terenu, bezpośrednio po zastosowaniu nawozu zarówno mineralnego jak i naturalnego, w okresie nadmiernej suszy lub wilgotnej gleby.

JAKIE SĄ CENY BADAŃ GLEBY?

We wszystkich Okręgowych Stacjach Chemiczno-Rolniczych ceny są jednakowe na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Od roku 2018 nie uległy one zmianie i wynoszą:

- Badania gleb rolniczych wykonywane najczęściej:
- zakres podstawowy: pH, fosfor, potas, magnez – 13,12 zł brutto;
 - mikroelementy: Mn, Cu, Zn, Fe, – 34,99 zł brutto;
 - mikroelementy: Mn, Cu, Zn, Fe, B – 52,48 zł brutto;
 - zawartość N_{min} (z warstwy 0-30 cm) gleba mineralna – 59,37 zł brutto;
 - zawartość N_{min} (z warstwy 0-30 cm) gleba organiczna – 66,87 zł brutto;
 - zawartość próchnicy/C org. – gleba mineralna – 40,16 zł brutto;
 - C org. – 34,36 zł brutto.

Podsumowując, badanie gleby powinno być dobrą praktyką rolniczą. Tylko dzięki analizie przeprowadzonej w laboratorium możemy sprawdzić kondycję ziemi oraz zawartość znajdujących się w niej składników pokarmowych. Po otrzymaniu szczegółowych wyników możemy podjąć odpowiednie działania dotyczące najważniejszych zabiegów agrotechnicznych, w tym nawożenia czy wapnowania. Warto również wspomnieć, iż rolnicy posiadający aktualne wyniki badań mogą ubiegać się o różnego rodzaju dofinansowania, jak np.: ekoschemat Plan nawozowy czy dofinansowanie z „Ogólnopolskiego programu regeneracji środowiska gleb poprzez ich wapnowanie” WFOŚiGW. ■

Źródła:

strona internetowa Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Poznaniu
Instrukcja pobierania próbek glebowych opracowana na podstawie PN-R-04031:1997

KONKURS EKONOMICZNY

PT. „EKONOMIKA SKŁADNIKIEM PRODUKCJI ROLNEJ”

JAROSŁAW MARCINKOWSKI | DZIAŁ EKONOMIKI I ZARZĄDZANIA GOSPODARSTWEM ROLNYM

W 2024 roku dla czytelników Poradnika Gospodarskiego zostanie przeprowadzony konkurs pt. „Ekonomika składnikami produkcji rolnej”. Będzie to już trzecia edycja konkursu obejmującego szeroko pojęte zagadnienie ekonomiki rolnictwa. Dla laureatów, którzy zajmą pierwsze, drugie i trzecie miejsce przewidziane zostały nagrody pieniężne.

Pierwszy konkurs odbywał się pod hasłem „Umiesz liczyć liczyć dla siebie” a drugi „Nie ma ucieczki od zarządzania gospodarstwem rolnym”. Oba te konkursy cieszyły się sporym zainteresowaniem ze strony rolników i mieszkańców wsi. Celem konkursów organizowanych na łamach Poradnika Gospodarskiego jest przybliżenie aspektów ekonomicznych związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego w sposób przystępny, ciekawy i podnoszący wiedzę rolnika.

DO KOGO SKIEROWANY JEST KONKURS?

Konkurs skierowany jest do rolników i mieszkańców obszarów wiejskich. Wiedzy nigdy za wiele. Dawno minęły czasy, kiedy raz zdobyta wiedza wystarczała na lata. W rolnictwie również zachodzą istotne zmiany, chociażby w zakresie rozwiązań technologicznych. „Rozpychające się” obecnie rolnictwo 4.0 proponuje szereg rozwiązań mających bezpośredni wpływ na funkcjonowanie gospodarstwa rolnego, a tym samym na sposób jego zarządzania. Oczywiście doświadczenie rolnika zdobyte w ciągu wielu lat pracy jest bezcenne, ale nie do pomysłenia jest niezwracanie uwagi na postęp, jaki się dokonuje w produkcji rolniczej.

Produkcję rolniczą prowadzi się w celu uzyskania zadowalającego dochodu, chociaż dla czego by nie można użyć określenia maksymalnego dochodu. Do zoptymalizowania korzyści w produkcji rolniczej można podejść w dwojaki sposób. W pierwszym przypadku mamy określony poziom nakładów, z którego chce się osiągnąć maksymalny efekt. Z kolei w drugim przypadku zakładane jest osiągnięcie określonego efektu przy minimalizacji nakładów.

Dla lepszego zrozumienia tych dwóch odmiennych podejść do produkcji, wyobraźmy sobie, że rolnik zamierza uprawiać na określonym areale pszenicę ozimą. Zakupił kwalifikowany materiał siewny, dysponuje określoną pulą nawozów i środków ochrony roślin. W związku z tym, dysponując tymi nakładami, zamierza osiągnąć jak największy zbiór, czyli chce osiągnąć dobry wynik z tego co ma. Natomiast w drugim przypadku zakłada osiągnięcie określonego poziomu zbioru, stosując nakłady na minimalnym, ale niezbędnym poziomie, czyli stosuje tyle, ile wymaga niezbędne minimum, aby osiągnąć zakładany cel.

TECHNOLOGIA PRODUKCJI CZY EKONOMIKA?

Nieraz słyszymy stwierdzenie, że ekonomika jest bardzo ważna i to ona ma decydujące znaczenie w procesie produkcji. Jednak w produkcji rolniczej istotne jest to w o parciu, o jaką technologię będzie ona prowadzona i przy zastosowaniu jakich technik. Z kolei ekonomika poprzez określenie struktury kosztów pozwala na przyjrzenie się stosowanej technologii od strony kosztowej. Jeśli w strukturze kosztów, np. uprawy pszenicy ozimej koszt nawozów stanowi największy udział, to należy się temu przyjrzeć. Czy ilość zastosowanych nawozów jest uzasadniona ze względu na zakładany

cel w postaci wysokości plonu. Może okazać się, że już dość dawno było przeprowadzone badanie gleby na zawartość składników pokarmowych i nie można precyzyjnie określić ich ilości, co przy aktualnych cenach nawozów nabiera szczególnego znaczenia. Jednym słowem rolą ekonomiki jest „czuwanie” nad sposobem stosowania danej technologii. Jedyną niedogodnością jest to, że trzeba dokonywać ewidencji ponoszonych kosztów w celu dostarczenia danych do obliczeń. Jednak bez tych danych trudno mówić o właściwym podejmowaniu decyzji.

WARTO WIEDZIEĆ

Od rolnika nie oczekuje się znajomości złożonej terminologii ekonomicznej. Powinien jednak zdawać sobie sprawę ze znaczenia podstawowych pojęć ekonomicznych, takich jak: koszty bezpośrednie i pośrednie, rachunek zysków i strat, przepływy pieniężne i bilans majątkowy. Popularną kategorią ekonomiczną, często używaną dla określenia wyniku ekonomicznego gospodarstwa rolnego, jest błędnie stosowane pojęcie zysku. Właściwą kategorią jest dochód z gospodarstwa rolnego. Rolnik powinien orientować się w szeregu wytycznych, które warunkują funkcjonowanie jego gospodarstwa.

GOSPODARSTWO ROLNE NIE JEST WYJĄTKIEM

Gospodarstwo rolne nie jest wyjątkiem, jeśli chodzi o podejmowanie szeregu decyzji mających wpływ na jego funkcjonowanie. Ważne stają się źródła tych danych. Stąd rolnik, chcąc wesprzeć swoje inwestycje środkami pomocowymi wypłacanymi przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa „jest skazany” na zapoznanie się z szeregiem wytycznych, które powinien spełnić. Podobnie, jeśli rolnik będzie chciał skorzystać ze wsparcia bezpośredniego w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej (PS WPR 2023-2027), zwłaszcza w zakresie ekoschematów. Również ważna jest orientacja w rynku produktów rolnych i środków do produkcji rolnej, jak i w sposobach radzenia sobie z ryzykiem związanym z niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi.

PRZEBIEG KONKURSU

Konkurs z wiedzy ekonomicznej pt. „Ekonomika składnikami produkcji rolnej” zorganizowany zostanie w okresie lipca i sierpnia 2024 roku, a jego rozstrzygnięcie nastąpi we wrześniu br. Podobnie, jak to miało miejsce w poprzednich edycjach, pytania konkursowe nawiązują do praktycznych zagadnień związanych z funkcjonowaniem gospodarstwa rolnego, co nie powinno sprawić trudności w udzieleniu na nie odpowiedzi. Dla uczestników, którzy udzielą najwięcej poprawnych odpowiedzi przygotowano zostały atrakcyjne nagrody pieniężne za pierwsze, drugie i trzecie miejsce. Wystarczy tylko udzielić jak najwięcej poprawnych odpowiedzi i wysłać je na adres Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego – szczegóły znajdują się w Regulaminie Konkursu, który jest dostępny na stronie internetowej WODR w Poznaniu. ■

PYTANIA DO KONKURSU

PT. „EKONOMIKA SKŁADNIKIEM PRODUKCJI ROLNEJ”

- Osoba prowadząca gospodarstwo rolne ma możliwość rezygnacji ze zwolnienia z podatku VAT i rozliczanie tego podatku na zasadach ogólnych. W tym celu należy złożyć do urzędu skarbowego druk VAT-R informujący o rezygnacji ze zwolnienia.
 - powrót na ryczałt jest możliwy w dowolnym momencie, składając odpowiednie zawiadomienie do urzędu skarbowego
 - rolnik rezygnujący ze zwolnienia z VAT i rozliczający ten podatek na zasadach ogólnych nie możliwości powrotu do ryczałtu
 - powrót na ryczałt przez rolnika jest możliwy po 3 latach od daty rezygnacji ze zwolnienia z VAT
- Rolnik chcący skorzystać ze wsparcia bezpośredniego (dopłaty bezpośrednie) składa wniosek do:
 - KOWR-u – Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa
 - ARIMR-u – Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
 - Urzędu Gminy na terenie której są dane grunty
- Podatek rolny stanowi dochód dla:
 - urzędu gminy
 - starostwa powiatowego
 - urzędu wojewódzkiego
- Zabiegi środkami ochrony roślin może wykonywać:
 - rolnik bez dodatkowych wymagań
 - rolnik z odpowiednim przeszkoleniem odnawianym co 5 lat
 - rolnik z wykształceniem kierunkowym z zakresu obsługi maszyn rolniczych
- Co to jest amortyzacja?
 - stopniowe zużywanie się środków trwałych
 - wzrost wartości środków trwałych
 - stopniowe zużywanie się środków obrotowych
- Od czego chroni OC usług międzyosiedzkich?
 - ubezpieczenie dobrowolne rozszerzające OC rolnika i dotyczy odpowiedzialności za czynności wykonywane w swoim gospodarstwie
 - ubezpieczenie dobrowolne rozszerzające OC rolnika i dotyczy odpowiedzialności za czynności wykonywane poza swoim gospodarstwem i poza działalnością w swoim gospodarstwie
 - ubezpieczenie dobrowolne rozszerzające OC rolnika i dotyczy odpowiedzialności za czynności wykonywane w swoim gospodarstwie, poza swoim gospodarstwem i poza działalnością w swoim gospodarstwie
- Z dyskryminacją cenową mamy do czynienia, gdy monopolista:
 - sprzedaje dany produkt różnym konsumentom po różnych cenach, w tym samym czasie
 - sprzedaje dany produkt różnym konsumentom po tej samej cenie w innym miejscu i czasie
 - nie sprzedaje produktu danej grupie konsumentów
- W Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa czynsz dzierżawny uzależniony jest od ceny
 - pszenicy
 - żyta
 - jęczmienia
- Gospodarstwa Rolne zobowiązane są do płacenia:
 - podatku rolnego
 - podatku dochodowego
 - rolnik może dokonać wyboru, która forma jest bardziej korzystna
- Jedną z kategorii ekonomicznych służącą do oceny ekonomicznej gospodarstwa rolnego jest:
 - dochód rolniczy
 - zysk z gospodarstwa
 - obie odpowiedzi są poprawne
- Kto sporządza plan poprawy dobrostanu zwierząt w ramach ekoschematów?
 - rolnik
 - każdy doradca rolniczy
 - doradca z nadanymi uprawnieniami do sporządzenia planu poprawy dobrostanu
- Rolnik ryczałtowy ma obowiązek:
 - prowadzenia ewidencji dostaw i nabyć towarów i usług
 - składania w urzędzie skarbowym deklaracji podatkowej
 - żadna z powyższych
- Amortyzacja środków trwałych w gospodarstwie rolnym jest:
 - wydatkiem
 - kosztem
 - obie odpowiedzi są prawidłowe
- Jakie są zadania ekonomiki rolnictwa?
 - przedstawienie obrazu gospodarki rolniczej, podstawowych procesów zachodzących w rolnictwie, podstawowych bilansów produkcji rolniczej, jej struktury i dynamiki
 - wyjaśnienie prawidłowości wewnętrznych powiązań różnych stron działalności gospodarczej w rolnictwie
 - wszystkie odpowiedzi są prawidłowe
- Opłata za niespełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia co najmniej 50% powierzchni upraw w przypadku dopłaty do składek ubezpieczeniowych wynosi:
 - 1% wartości uprawy
 - 5000 zł
 - równowartość w złotych 2 euro od 1 ha
- Splata raty kredytu długoterminowego dla gospodarstwa rolnego jest:
 - kosztem
 - wydatkiem
 - obie odpowiedzi są prawidłowe

*Oświadczam, że zapoznałem/am się z Regulaminem Konkursu i akceptuję wszystkie zawarte w nim warunki.

*Oświadczam, że w przypadku zajęcia jednego z trzech miejsc wyrażam zgodę na publikację mojego imienia oraz miejsca zamieszkania na łamach Poradnika Gospodarskiego oraz na stronie internetowej WODR w Poznaniu i na profilu WODR w Poznaniu na portalu społecznościowym Facebook.

(imię i nazwisko**)

(adres zamieszkania, nr telefonu**)

(data, miejscowość)

(czytelny podpis)

* pole obowiązkowe, zaznaczyć poprzez wstawienie znaku X w kwadracie
** wypełnić dużymi literami

O CZYM BRZĘCZĄ PSZCZOŁY?

OPOWIADA JĘDRZEJ WIGURA | PSZCZELARZ WODR W POZNANIU

DLACZEGO OKREŚLENIE „TRUTEŃ” MA WYDŹWIĘK PEJORATYWNY?

Trutniem, według definicji, nazywamy darmożjada. Określenie to prawdopodobnie wymyślili pszczelarze, których głównym celem jest wyprodukowanie jak największej ilości miodu. Kiedy więc w ulu pojawia się osobnik, który ten miód podjada, przychodzi mu płacić za to wysoką cenę.

Ceną w tym przypadku jest utrata głowy, którą pszczelarz ścina razem z zasklepienymi komórkami plastra, wytrzępując pozostałości dla ptaków i mrówek bytujących wokół pasieki. Szacunkowo, kilogram trutni na wyżywienie larw, a następnie osobników dorosłych zużywa rocznie osiem kilogramów miodu. Czy ten miód jest stracony, czy jednak ma to głębszy sens, którego pszczelarz może nie dostrzegać?

Jak się okazuje, rola trutni w cyklu rozwojowym rodziny pszczelej jest nie do przecenienia. Trutnie pojawiają się w ulu z reguły w połowie maja, czasami trochę wcześniej, czyli dokładnie wtedy, kiedy są potrzebne, ponieważ już po starym pożytku zaczyna się okres rui. Wczesne ruki też potrzebują trutni po to, aby matka pszczoła została unasienniona. Z reguły na rodzinę pszczelą wystarcza około pięciuset sztuk trutni. Często jednak matka, z różnych przyczyn składa więcej jaj w komórkach trutowych. Wtedy może być ich nawet kilogram lub więcej.

Jedną z istotniejszych ról, jaką pełnią trutnie, jest ogrzewanie gniazda, w szczególności, kiedy pszczoły odparowują wodę z dojrzewającego miodu. Oszczędza to pracę robotnic, które w tym czasie mogą skupić się na znoszeniu nektaru i pyłku do ula. Dodatkowym atutem obecności trutni w ulu

jest bardziej „sielankowy” nastrój w ulu. Jak zaobserwowano, obecność ich feromonów i charakterystycznego dźwięku sprzyja produktywności rodziny pszczelej. Tym samym nie możemy jednoznacznie stwierdzić, że trutnie ograniczają produkcję. Zresztą czy natura pozwoliłaby sobie na taką rozrzutność?

Najważniejszą rolą trutni jest to, aby wyłonić najlepsze z nich. Kiedyś był to jeden osobnik, następnie wykorzystywano od pięciu do ośmiu, a obecnie mówi się o czterdziestu czterech trutniach, które unasienniają jedną królową, która całość nasienia pozyskanego w wyniku lotów godowych gromadzi w zbiorniczku nasiennym i, w zależności od potrzeb, składa zapłodnione lub niezapłodnione jaja.

Natura nie przestaje nas zaskakiwać. Są rejony świata, gdzie pszczoły utrzymuje się nie dla miodu, ale dla ich larw. Tak się robi z pszczołą *Apis dorsata*. Z jednego gniazda pszczelego można uzyskać do 18 kg larw, czyli pełnowartościowego białka zwierzęcego przyswajalnego niemal w 100%. Ja sam postanowiłem kiedyś spróbować, jak smakują trutnie podsmażone na maśle lub jako dodatek do omletu i muszę przyznać, że wrażenia były bardzo pozytywne. ■

SPRZEDAŻ MIODU Z PASIEKI W SIELINKU

miód
z 2023 roku
35 zł/kg

miód
z 2022 roku
30 zł/kg

- rzepakowy
- wielokwiat majowy
- akacjowy
- lipowy

SŁODKIE ZDROWIE
PASIEKA W SIELINKU

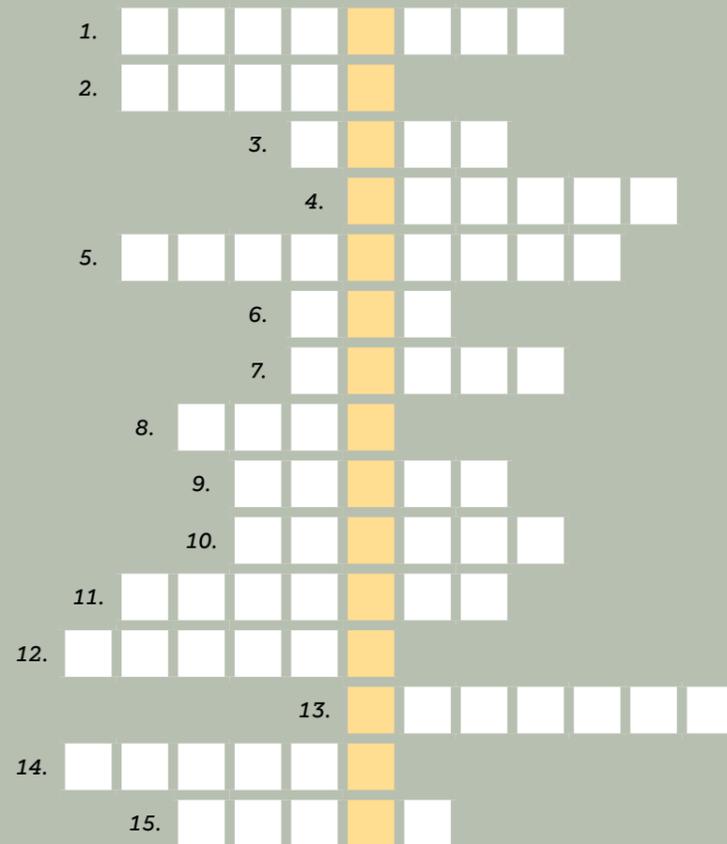
Biuro Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego nr 2 w Sielinku
ul. Parkowa 2, 64-330 Opalenica
od poniedziałku do piątku w godzinach 8⁰⁰-15⁰⁰,
a także w oddziałach terenowych

ZAMÓWIENIA
61 44 73 654
lub
519 623 365

KĄCIK ROZRYWKI

Zapraszamy do nowego kącika rozrywki, rozwiązania w następnym numerze.
Życzymy dobrej zabawy!

PATRYK CHABASIŃSKI | DZIAŁ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

1. Mięso pozyskiwane z owcy
2. Brązowy proszek z nasion owoców kakaowca
3. Kwaśna płynna przyprawa otrzymywana m.in. ze spirytusu
4. Obracająca się część helikoptera złożona z łopat, umożliwiająca jego lot
5. Porośnięty trawą teren służący do wypasu zwierząt
6. Rudy drapieżny ssak leśny symbolizujący spryt i przebiegłość
7. Naddunajskie państwo ze stolicą w Budapeszcie
8. Ssak żyjący pod ziemią, słynący z rycia podziemnych korytarzy i usypywania kopców
9. Budynek gospodarczy przeznaczony dla bydła
10. Położone na Syberii najgłębsze jezioro na świecie
11. Osoba obsługująca kosę
12. Drzewo na którym rosną jabłka
13. Białe wino musujące zawdzięczające nazwę francuskiej prowincji Szampania
14. Kwitnąca na żółto roślina uprawna wykorzystywana do produkcji oleju
15. Roślina uprawna, może być cukrowy lub ćwikłowy.

Rozwiązanie krzyżówki z maja: Długi weekend majowy

ZUPA SZABELÓWKA

JACEK STRYKOWSKI | SEKCJA PROMOCJI I WYDAWNICTW

W czerwcu na straganach można kupić wiele świeżych warzyw. Bardzo popularna jest fasolka szparagowa, którą można wykorzystać w kuchni wielkopolskiej na wiele sposobów. Moją propozycją jej wykorzystania jest zupa.

SKŁADNIKI

½ kg fasolki szparagowej

2 marchewki

½ selera

1 pietruszka

3 ziemniaki

2 litry wody

kilka ziaren ziela angielskiego

liść laurowy

łyżka octu jabłkowego

sól i pieprz do smaku

SPOSÓB PRZYGOTOWANIA:

Wszystkie warzywa kroimy w kostkę lub nieregularne kawałki (oprócz fasolki, którą dzielimy na dwie trzy części), zalewamy wodą, dodajemy sól oraz pieprz i zagotowujemy. Następnie dodajemy fasolkę i czekamy aż wszystko zmięknie. Zdejmujemy z gazu, wlewamy ocet i opcjonalnie śmietanę, dokładnie mieszamy. Ponownie doprowadzamy do wrzenia i po chwili zupa gotowa. Smacznego! ■

foto: Adobe Stock

**Wielkopolski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego
w Poznaniu**

tel. 618 685 272, fax 618 685 660
ul. Sieradzka 29, 60-163 Poznań
www.wodr.poznan.pl, wodr@wodr.poznan.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego numer 1 z siedzibą w Czarnkowie

powiat chodzieski	ul. Mostowa 9, 64-800 Chodzież	672 810 278	chodziej@wodr.poznan.pl
powiat czarnkowsko-trzcianecki	ul. Kościuszki 88, 64-700 Czarnków	67 21 66 550	czarnkow_trzcianka@wodr.poznan.pl
powiat pilski	ul. Wojska Polskiego 49B/6, 64-920 Piła	67 214 46 96	pila@wodr.poznan.pl
powiat złotowski	ul. 8-go marca 5, 77-400 Złotów	672 635 319	zlotow@wodr.poznan.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego numer 2 z siedzibą w Sielinku

powiat grodziski	ul. Mossego 9, 62-065 Grodzisk Wlkp.	614 448 288	grodzisk@wodr.poznan.pl
powiat międzychodzki	ul. Daszyńskiego 12, 64-400 Międzychód	957 482 968	miedzychod@wodr.poznan.pl
powiat nowotomyski	ul. Parkowa 2, Sielinko, 64-330 Opalenica	614 473 658	nowytomysl@wodr.poznan.pl
powiat szamotulski	Gałowo, ul. Wierzbowa 12, 64-500 Szamotuły	612 920 669	szamotuly@wodr.poznan.pl
powiat wolsztyński	ul. Żeromskiego 16, 64-200 Wolsztyn	683 842 458	wolsztyn@wodr.poznan.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego numer 3 z siedzibą w Gołszynie

powiat gostyński	ul. Kolejowa 15, 63-800 Gostyń	797 501 688	gostyn@wodr.poznan.pl
powiat kościański	ul. Bernardyńska 2, 64-000 Kościan	655 121 936	koscian@wodr.poznan.pl
powiat leszczyński	ul. Towarowa 1, 64-100 Leszno	655 200 040	leszno@wodr.poznan.pl
powiat rawicki	Gołszyn 60, 63-940 Bojanowo	655 456 463	rawicz@wodr.poznan.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego numer 4 z siedzibą w Poznaniu

powiat obornicki	ul. Sądowa 5, 64-600 Oborniki	612 960 589	oborniki@wodr.poznan.pl
powiat poznański	ul. Sieradzka 29, pokój 121, 60-163 Poznań	618 630 424	poznan@wodr.poznan.pl
powiat średzki	ul. Libelta 2, 63-000 Środa Wlkp.	612 854 491	sroda@wodr.poznan.pl
powiat śremski	ul. Sikorskiego 21, 63-100 Śrem	612 835 525	srem@wodr.poznan.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego numer 5 z siedzibą w Gnieźnie

powiat gnieźnieński	ul. Roosevelta 114, III piętro, 62-200 Gniezno	614 264 830	gniezno@wodr.poznan.pl
powiat słupcki	ul. Traugutta 80, 62-400 Słupca	632 771 538	slupca@wodr.poznan.pl
powiat wągrowiecki	ul. Grunwaldzka 30, 62-100 Wągrowiec	672 689 241	wagrowiec@wodr.poznan.pl
powiat wrzesiński	ul. Kaliska 1, 62-300 Września	614 360 788	wrzesnia@wodr.poznan.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego numer 6 z siedzibą w Koninie

powiat kolski	ul. Prusa 14, 62-600 Koło	632 616 815	kolo@wodr.poznan.pl
powiat koniński	ul. Hurtowa 1, 62-510 Konin	632 438 557	konin@wodr.poznan.pl
powiat turecki	ul. Nowa 22, 62-700 Turek	632 784 717	turek@wodr.poznan.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego numer 7 z siedzibą w Marszewie

powiat jarociński	Al. Niepodległości 19A, 63-200 Jarocin	627 473 805	jarocin@wodr.poznan.pl
powiat kaliski	ul. Kolegialna 4, 62-800 Kalisz	627 575 423	kalisz@wodr.poznan.pl
powiat krotoszyński	ul. Polna 16, 63-700 Krotoszyn	627 252 774	krotoszyn@wodr.poznan.pl
powiat pleszewski	Marszew 25, 63-300 Pleszew	627 427 359	pleszew@wodr.poznan.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego numer 8 z siedzibą w Ostrowie Wielkopolskim

powiat kępiński	ul. Przemysłowa 1A, 63-600 Kępno	627 820 510	kepno@wodr.poznan.pl
powiat ostrowski	ul. Grabowska 93, 63-400 Ostrów Wlkp.	627 356 622	ostrow@wodr.poznan.pl
powiat ostrzeszowski	ul. Zamkowa 17, 63-500 Ostrzeszów	627 301 936	ostrzeszow@wodr.poznan.pl